

Bruxelles, den 31.7.2019
SWD(2019) 134 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document SWD(2019) 134 final of 04.04.2019
figure 1 (remove also graph in background), figure 4 (legend was missing), figures 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 21, 22 (cut off), figures 8, 9 – were in grey and they should be blue; Page numbers of Copyright updated, Table of contents updated, Ecological status of river and lake bodies GRAPH – rivers and lakes titles of the columns reversed, figure 2 (text overlapping), figures 5 and 21 (too blurry), figure 20 (missing Member States), figure 23 (without the drop down menu in the image)

The text shall read as follows:

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2019 Landerapport for DANMARK

Ledsagedokument til

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget

Revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2019: Et Europa, der beskytter sine borgere og forbedrer deres livskvalitet

{COM(2019) 149 final} - {SWD(2019) 111 final} - {SWD(2019) 112 final} -
{SWD(2019) 113 final} - {SWD(2019) 114 final} - {SWD(2019) 115 final} -
{SWD(2019) 116 final} - {SWD(2019) 117 final} - {SWD(2019) 118 final} -
{SWD(2019) 119 final} - {SWD(2019) 120 final} - {SWD(2019) 121 final} -
{SWD(2019) 122 final} - {SWD(2019) 123 final} - {SWD(2019) 124 final} -
{SWD(2019) 125 final} - {SWD(2019) 126 final} - {SWD(2019) 127 final} -
{SWD(2019) 128 final} - {SWD(2019) 129 final} - {SWD(2019) 130 final} -
{SWD(2019) 131 final} - {SWD(2019) 132 final} - {SWD(2019) 133 final} -
{SWD(2019) 135 final} - {SWD(2019) 136 final} - {SWD(2019) 137 final} -
{SWD(2019) 138 final} - {SWD(2019) 139 final}

DA

DA

Denne rapport er skrevet af medarbejderne i Generaldirektoratet for Miljø, Europa-Kommissionen. Kommentarer er velkomne; send dem venligst til ENV-EIR@ec.europa.eu

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på (<http://europa.eu>).

Fotos: s. 13 — @gettyimages/Nuthawut Somsuk, s. 18 — @gettyimages/imagean, s. 23 — @gettyimages/jonathanfilskov-photography, s. 25 — @gettyimages/balipadma, s. 29 — @iStock/t-lorien

Disse fotos må ikke anvendes eller gengives uden forudgående tilladelse direkte fra indehaverne af ophavsretten.

© Den Europæiske Union, 2019.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

RESUMÉ	3
DEL I: TEMATISKE OMRÅDER	5
1. OMSTILLING AF EU TIL EN CIRKULÆR, RESSOURCEEFFEKTIV, GRØN OG KONKURRENCEDYGTIG LAVEMISSIONSØKONOMI	5
Foranstaltninger hen imod en cirkulær økonomi.....	5
Affaldshåndtering.....	8
Klimaændringer	9
2. BESKYTTELSE, BEVARELSE OG FORBEDRING AF NATURKAPITAL.....	12
Natur og biodiversitet	12
Opretholdelse og genopretning af økosystemer og økosystemtjenester	13
Beregning af naturkapital.....	14
Invasive ikkehjemmehørende arter	15
Jordbundsbeskyttelse.....	16
Havbeskyttelse	16
3. SIKRING AF BORGERNES SUNDHED OG LIVSKVALITET	18
Luftkvalitet	18
Industrielle emissioner	19
Støj	20
Vandkvalitet og -forvaltning.....	21
Kemikalier.....	23
Forbedring af bæredygtigheden i byerne	24
DEL II: BEMYNDIGELSES RAMME: GENNEMFØRELSESVÆRKTØJER	27
4. GRØNNE AFGIFTER, GRØNNE OFFENTLIGE INDKØB, FINANSIERING AF OG INVESTERINGER I MILJØTILTAG.....	27
Grønne afgifter og miljøskadelige tilskud	27
Grønne offentlige indkøb	28
Finansiering af og investeringer i miljøprojekter	29
5. STYRKELSE AF MILJØFORVALTNINGEN	33
Oplysninger, offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse	33
Overholdelse af reglerne.....	34
Effektiviteten af miljøforvaltninger	35
Internationale aftaler	36
Bæredygtig udvikling og gennemførelse af FN's mål for bæredygtig udvikling	37

Resumé

Danmark og revision af gennemførelsen af miljøreglerne (EIR)

Ifølge EIR 2017 var de største udfordringer, som Danmark står over for, med hensyn til gennemførelse af EU's miljøpolitik og -lovgivning:

- **behovet for at mindske presset på naturen fra intensivt landbrug**, herunder brugen af pesticider og næringsstoffer
- **behovet for at forbedre luftkvaliteten**, navnlig i tætbefolkede områder.

Siden EIR 2017 har Danmark ikke tilrettelagt en national dialog om EIR, som ville have gjort det muligt at tage højde for de ovennævnte udfordringer. I 2017 lancerede Kommissionen et nyt værktøj til fremme af peer-to-peer-læring mellem miljømyndigheder. Værktøjet kaldes TAIX-EIR P2P (en forkortelse af "Teknisk bistand og informationsudveksling – rapport om gennemførelse af miljøreglerne – peer-to-peer"). I 2018 har Danmark deltaget i adskillige peer-to-peer-arrangementer, som var tilrettelagt via dette værktøj. Arrangementerne blev tilrettelagt for at udveksle viden og erfaringer om affaldshåndtering, gennemførelse af EU's tømmerforordning og nedbringelse af emissioner fra boligopvarmning.

Fremskridt med hensyn til at imødegå udfordringer siden EIR 2017

Af **EIR 2019** fremgår det, at miljøpolitikken i Danmark fortsat gennemføres efter en høj standard.

Med hensyn til **pres på naturen fra intensivt landbrug** fremgår det af EIR 2019, at Danmark er i færd med at ændre sin lovgivning om gennemførelsen af nitratdirektivet. Med den reviderede lovgivning ændres gennemførelsen af dette direktiv i retning af et mere målrettet system. Pres fra landbruget og eksisterende problemer med vandkvaliteten betyder, at Danmark skal sikre, at disse ændringer ledsages af: i) klare miljømålsætninger og -mål samt ii) effektive håndhævelsesmekanismer. Disse målsætninger, mål og håndhævelsesmekanismer skal sikre den nødvendige og rettidige nedbringelse af forureningen fra næringsstoffer i danske farvande og i Østersøen. Det er opmuntrende, at der for nylig er indberetninger om en forbedret status for arter og levesteder, der tidligere var berørt af forurening fra næringsstoffer.

Med hensyn til **luftkvalitet** er emissionen af flere typer luftforurenende stoffer aftaget markant i Danmark siden EIR 2017. Desuden faldt emissionerne af fine partikler mellem 2000 og 2016. På trods af denne nedbringelse af

emissioner skal Danmark iværksætte yderligere tiltag for at opfylde forpligtelserne om nedbringelse af emissioner for perioden 2020 til 2029 og for årene efter 2030. Selv om de seneste data for Danmark er opmuntrende, og der ikke er indberettet overskridelser i 2017, giver luftkvaliteten i Danmark fortsat anledning til bekymring, især i visse byområder og i et sådant omfang, at Danmark er blandt de medlemsstater, som Kommissionen har indledt traktatbrudssager mod. Den danske regering lancerede i oktober 2018 en lovpakke om ren luft for at nedbringe luftforureningen i større byer samt udfase diesel- og benzinkøretøjer samt for at opfylde reduktionsmålene i NEC-direktivet.

Med hensyn til **affaldsforebyggelse** har Danmark truffet passende foranstaltninger for at forbedre affaldshåndteringen og gennemføre EU's nuværende mål for affald. Dette begrænsede fremskridt viser dog, at der er behov for yderligere tiltag for at sikre, at genanvendelsesmålene for perioden efter 2020 opfyldes. Dette vil især kræve foranstaltninger med henblik på at reducere forbrænding (med energiudnyttelse) af kommunalt affald.

En stærk drivkraft for **miljøinnovation** i dansk eksport har været grønne energiteknologier og -tjenester. Denne eksport blev fremmet af Danmarks stærke eksportfinansieringsstøtte. Staten yder også andre former for bistand til internationaliseringen af innovation og virksomheder.

Eksempler på god praksis

- Vedrørende **mobilitet i byer** er private køretøjer den hyppigst anvendte transportform i Danmark ligesom i de fleste medlemsstater. Cykling er dog også meget populært og tegner sig for mere end 20 % af alle ture. Den offentlige transport er også fremtrædende og transporterer 13 % af danske pendlere.
- Den procentvise andel af **SMV'er**, der tilbyder grønne produkter eller tjenester, er betydeligt højere end EU-gennemsnittet. Desuden er andelen af danske virksomheder, som genererer hovedparten af deres indtægter fra grønne produkter og tjenester, større end EU-gennemsnittet. Der er to andre faktorer, som kan hjælpe Danmark til at innovere og blomstre i den cirkulære økonomi: det store antal "frontløbere", der producerer avancerede grønne produkter og tjenester; og landets åbne samarbejdskultur.
- Danmark er blevet anerkendt for sine bestræbelser på at skabe beboelige byområder, hvor **grøn**

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

infrastruktur spiller en vigtig rolle. Københavns Kommune har vedtaget en politik om at opprioritere træer i byen. Derudover gav Nordisk Ministerråd i 2016 Nordic Built Cities Challenge-prisen til en park i København. Prisen anerkendte parkens innovative anvendelse af "blå-grøn infrastruktur" til forvaltning af regnvand fra skybrud.

- Danmarks konsekvent **gennemsigtige** kultur er et eksempel på god praksis inden for overholdelse af miljøregler.

Del I: Tematiske områder

1. Omstilling af EU til en cirkulær, ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi

Foranstaltninger hen imod en cirkulær økonomi

Pakken om den cirkulære økonomi understreger behovet for at bevæge sig hen mod en livscyklusdrevet cirkulær økonomi, hvor ressourcer genbruges så meget som muligt, og hvor restaffald er tæt på nul. Dette kan fremmes ved hjælp af udvikling af og adgang til innovative finansielle instrumenter og midler til miljøinnovation

Efter vedtagelsen af pakken om den cirkulære økonomi i 2015 og oprettelsen af en tilhørende interessentplatform i 2017 vedtog Europa-Kommissionen en ny pakke med tiltag i januar 2018¹. Denne omfattede yderligere initiativer såsom: i) en EU-strategi for plast; ii) en meddelelse om, hvordan samspillet mellem lovgivning om kemiske stoffer, produkter og affald skal håndteres; iii) en rapport om kritisk råmateriale; og iv) en ramme for overvågning af fremskridtene hen imod en cirkulær økonomi².

Den cirkulære (sekundære) anvendelse af materialer i Danmark var i 2016 på 8,2 % (lavere end gennemsnittet i EU-28 på 11,7 %). Antallet af personer i Danmark, der er beskæftiget i den cirkulære økonomi, er lidt mindre end EU-28-gennemsnittet (1,36 % af den samlede beskæftigelse i 2016, sammenlignet med gennemsnittet i EU-28 på 1,73 %).

I en særudgave af Eurobarometer 468 i 2017³ om EU-borgernes holdninger til miljø sagde 88 % af danskerne, at de var bekymrede over virkningerne af plastprodukter på miljøet (EU-28-gennemsnittet var på 87 %). 87 % sagde, at de var bekymrede over virkningen af kemikalier (EU-28-gennemsnittet var på 90 %). Der synes at være en stærk opbakning i det danske samfund til initiativer i den cirkulære økonomi og til tiltag for miljøbeskyttelse.

I 2017 var Danmarks ressourceproduktivitet⁴ (hvor

¹ Europa-Kommissionen, [pakke om den cirkulære økonomi 2018](#).

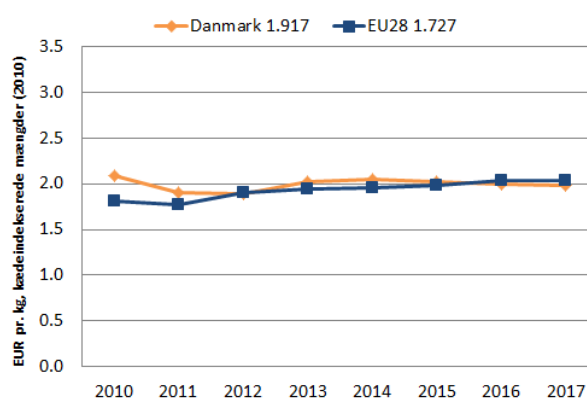
² [COM\(2018\) 029](#).

³ Europa-Kommissionen, [Special 468 Eurobarometer](#), "Attitudes of European citizens towards the environment", 2017.

⁴ Ressourceproduktivitet defineres som forholdet mellem bruttonationalproduktet (BNP) og det nationale materialeforbrug (DMC).

effektivt økonomien anvender de materielle ressourcer til at skabe velstand) i form af produceret værdi pr. kg forbrugte ressourcer på 1,98 EUR/kg. Dette var lige under EU-gennemsnittet på 2,04 EUR/kg (figur 1), hvor ni lande klarer sig bedre end Danmark.

Figur 1: Ressourceproduktivitet 2010-2017⁵

Det danske rådgivende udvalg for cirkulær økonomi blev nedsat i 2017. Udvalget har foreslået 27 anbefalinger til at fremme den cirkulære økonomi i Danmark. I september 2018 fulgte den danske regering op på anbefalingerne med sin strategi for den cirkulære økonomi, som blev efterfulgt af en understøttende politisk aftale i oktober 2018. Strategien og den politiske aftale omfatter 16 initiativer med en finansiering på 116 mio. DKK (ca. 15,7 mio. EUR) i 2019-22.

Den danske regering er begyndt at medtage den cirkulære økonomi som et emne, der skal drøftes på regeringens ministres internationale rejser. For eksempel kom statsminister Lars Løkke Rasmussen ind på den cirkulære økonomi under sit besøg i Kina og Indonesien i 2017.

I 2017 meddelte den danske regering, at Danmark vil arbejde på en ny national handlingsplan om plast som en opfølgning på EU-strategien for plast i 2018. Arbejdet med denne handlingsplan var i gang ved udgangen af 2018.

⁵ Eurostat, [Resource productivity](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Ifølge en nylig undersøgelse blandt danske virksomheder vedrørende den cirkulære økonomi⁶ var 88 % af danske virksomheder positivt indstillet over for den cirkulære økonomi. Undersøgelsen viste, at manglende relevant viden ifølge danske virksomheder var den største hindring for, at de bliver mere engageret i den cirkulære økonomi. 30 % af respondenterne i undersøgelsen mente, at rådgivning og konsulentbistand var afgørende foranstaltninger i deres engagement i den cirkulære økonomi.

Antallet af produkter med EU-miljømærket og EMAS-licenserede organisationer⁷ i et land kan give en omtrentlig indikation af denne omstilling. Disse to indikatorer viser, i hvilket omfang den private sektor og andre nationale interessenter er involveret i omstillingen til cirkulær økonomi. Disse to indikatorer viser også offentlige myndigheders engagement i politikker, der støtter den cirkulære økonomi. I september 2018 havde Danmark 1 166 produkter og 56 licenser registreret i EU-miljømærkeordningen ud af de i alt 71 707 produkter og 2 167 licenser, der findes i EU. Det viser, at der har været en stor udbredelse af disse ordninger i Danmark⁸. Derudover var 28 organisationer fra Danmark registreret i EMAS i maj 2018.

SMV'er og ressourceeffektivitet

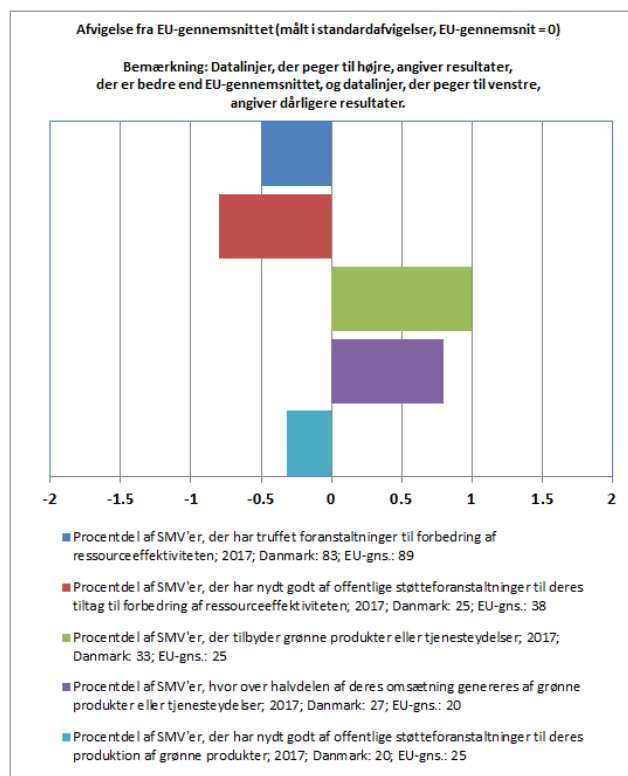
Danske SMV'er ligger fortsat over EU-gennemsnittet i miljøaspekterne i "small business act"¹⁰, som vist i figur 2. Andelen af danske SMV'er, der for nylig har truffet foranstaltninger vedrørende ressourceeffektivitet, og den andel, der har nydt godt af offentlige støtteforanstaltninger til fremstilling af grønne produkter, ligger lidt under EU-gennemsnittet.

Den procentvise andel af SMV'er, der tilbyder grønne produkter eller tjenester, er betydeligt højere end EU-gennemsnittet. Andelen af danske virksomheder, som genererer hovedparten af deres indtægter fra grønne produkter og tjenesteydelser, er større end EU-gennemsnittet. Danmark har i mange år været en stærk aktør inden for miljøpolitikker og har veletablerede støtteprogrammer til innovatorer.

Den seneste Eurobarometerundersøgelse om "SMEs, resource efficiency and green markets"⁹ spurgte

virksomheder om både nylige ressourceeffektive foranstaltninger, de havde truffet, og supplerende ressourceeffektive tiltag, de havde til hensigt at træffe i de kommende to år. Derefter sammenlignede Eurobarometeret disse svar med svarene på de samme spørgsmål i 2015. Kun 15 % af de adspurgte danske virksomheder havde ikke foretaget nogen investeringer i ressourceeffektivitet mellem 2015 og 2017. Der var dog et fald i andelen af virksomheder, der foretager investeringer. Andelen af virksomheder, der investerede i energibesparelser faldt f.eks. med 16 % til 55 % blandt alle virksomheder. Denne tendens vil sandsynligvis fortsætte, idet 50 % af danske virksomheder ikke har planer om at foretage yderligere investeringer i ressourceeffektivitet inden for de næste to år — en af de højeste satser i EU.

Figur 2: SMV'ers miljøpræstationer¹⁰

Kun 27 % af danske virksomheder (mod et EU-gennemsnit på 22 % med et interval på mellem 3 % og 38 %) var afhængige af "ekstern" støtte (hjælp fra en instans uden for virksomhederne, enten offentlig eller privat) i deres bestræbelser på at blive mere ressourceeffektive. 64 % af de danske virksomheder modtog rådgivning fra private konsulenter, hvilket er den højeste sats i EU, og 54 % af de danske virksomheder modtog rådgivning fra erhvervsorganisationer. Bistand fra den offentlige forvaltning spillede en mindre rolle for danske SMV'er (den blev kun benyttet i 19 % af

⁶ Miljøstyrelsen, [Danskerne omfavner cirkulær økonomi](#), 2017.

⁷ EMAS er Europa-Kommissionens ordning for miljøledelse og miljørevision – et program, der skal tilskynde organisationer til at opføre sig på en miljømæssigt mere bæredygtig måde, [ordningen for miljøledelse og miljørevision](#).

⁸ Europa-Kommissionen, [fakta og nøgletal om miljømærket](#).

⁹ [Flash Eurobarometer 456](#) "SME, resource efficiency and green markets" januar 2018. De otte dimensioner var energibesparelser; minimering af affald; materialebesparelser; vandbesparelser; genbrug ved intern genanvendelse af materialer; udvikling af produkter, der er lettere at vedligeholde, reparere og genbruge; brug af vedvarende energi; salg af restmaterialer til et andet selskab.

¹⁰ Europa-Kommissionen, [2018 SBA-faktablad - Danmark](#), s. 16.

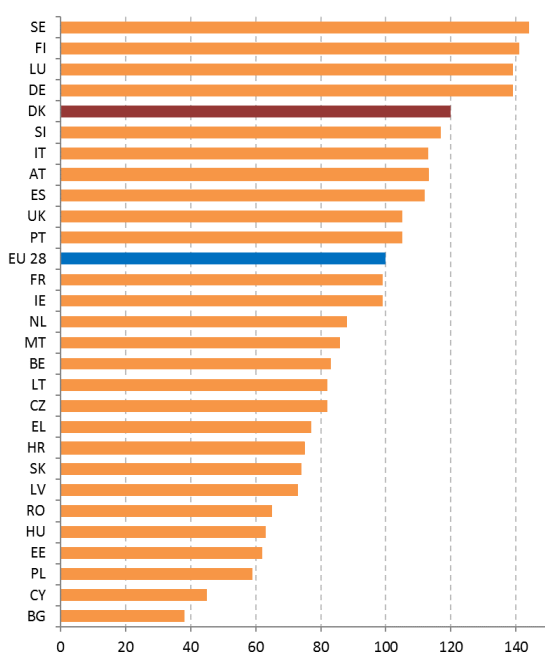
Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

virksomhederne), og offentlige sektortilskud spillede en marginal rolle (blev kun anvendt i 7 % af virksomhederne).

30 % af de danske virksomheder sagde, at ekstern rådgivning vedrørende ressourceeffektivitet var nyttig. 28 % af virksomhederne sagde, at tilskud og støtte var nyttige. Generelt fandt de danske virksomheder andre former for støtte mindre nyttige end EU-gennemsnittet, bortset fra referencedatabaser (som 17 % af de danske virksomheder fandt nyttige i forhold til et EU-gennemsnit på 13 %) og selvevalueringsværktøjer (som 19 % af de danske virksomheder fandt nyttige over for et EU-gennemsnit på 15 %).

Danske SMV'er har et meget godt kendskab til ressourceeffektivitet, men deres ambitioner om at investere i ressourceeffektivitet skal fastholdes. Det store antal frontløbere, der fremstiller grønne produkter og tjenester, og Danmarks åbne samarbejdskultur kan give danske SMV'er en strategisk fordel med hensyn til at skabe innovationer til den cirkulære økonomi.

Figur 3: Miljøinnovationsindeks 2017 (EU = 100)¹¹

Danske virksomheder mener, at den højtydende konsulentbranche er særdeles nyttig, og at disse konsulentfirmaer bør finde yderligere markeder i hele EU.

Miljøinnovationer

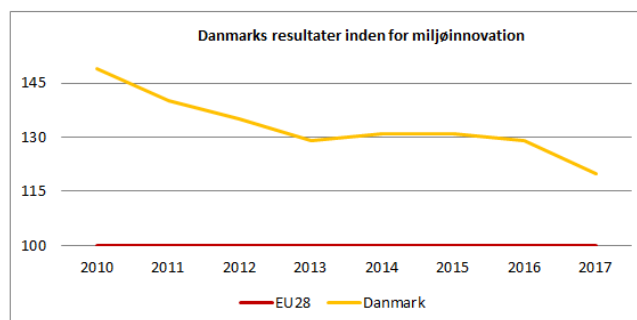
I 2018 lå Danmark på andenpladsen på den europæiske resultattavle for innovation 2018, og det var den 18.

¹¹ Europa-Kommissionen, [Eco-innovation Observatory](#): Eco-Innovation scoreboard 2018.

hurtigst voksende innovator (en stigning på kun 0,7 % siden 2010)¹². Landet var dog kun nummer fem på EU's samlede miljøinnovationsindeks 2017 (se figur 3). Dette er en lidt lavere position i forhold til fjerdepladsen, som Danmark lå på i 2016 og tredjepladsen, som landet lå på i 2015. Siden den første resultattavle over miljøinnovation i 2010 har Danmark samlet set aldrig ligget under en femteplads, og landet anses for at være blandt de førende lande i EU.

Siden 2010 er Danmarks resultater inden for miljøinnovation dog faldet, fra 149 point til 120 point i 2017 (se figur 4).

Figur 4: Danmarks resultater inden for miljøinnovation

Teknologi og tjenesteydelser til grøn energi har været en primær drivkraft for miljøinnovation i dansk eksport. Danmark har en stærk støtteramme bestående af eksportstøtte og -bistand som en hjælp til virksomheder, når de skal internationalisere deres innovationer og andre erhvervsmæssige aktiviteter. I 2016 eksporterede danske virksomheder energiteknologi for 75,6 mia. DKK og tjenesteydelser for 8,2 mia. DKK (dvs. henholdsvis ca. 10,13 EUR og 1,09 mia. EUR)¹³.

Samlet set har Danmark et solidt videnskabeligt grundlag og et godt udgangspunkt for innovation i virksomheder. Danmarks FoU-intensitet (et mål for den procentdel af BNP, der bruges på FoU) har ligget nogenlunde på EU 2020-målet på 3 % af BNP siden 2009. I 2016 nåede den op på 2,9 % af BNP, og det pågældende år var Danmarks FoU-intensitet den fjerdehøjeste i EU (Eurostat, 2018b). Danmark har også den næsthøjeste offentlige FoU-intensitet, efter en lille nedgang i 2016, og den fjerdehøjeste F&U-intensitet i det private erhvervsliv i Europa. SMV'er har god adgang til investeringer og finansiering, såvel offentlige som private. Offentlige finansieringsprogrammer til danske SMV'er kan dog strømlines yderligere. Den private sektor tegner sig for ca. 2/3 af den samlede offentlige FoU-intensitet, og der er iværksat flere støtteinitiativer for nystartede virksomheder og SMV'er.

¹² Europa-Kommissionen, [European Innovation Scoreboard 2018](#).

¹³ Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, 2017

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Et andet område, hvor der har været forbedringer, er samarbejdet mellem universiteter og virksomheder. Formålet med dette samarbejde har været at sikre, at Danmarks store offentlige investeringer i universitetsbaseret FoU fører til banebrydende innovation, produktivitet, beskæftigelse og økonomisk vækst. Danmark søgte allerede at løse dette problem med sin innovationsstrategi, der har titlen "Danmark - Løsningernes Land (2012-2020)". Den danske regering fortsætter sit arbejde på dette område¹⁴.

Ecoinnovation.dk er det danske program om grøn innovation¹⁵. Det blev indledt i 2007. Målet er at hjælpe danske virksomheder med at udvikle, afprøve og demonstrere ny miljøteknologi. Hensigten med programmet er at fremme teknologi, der: i) leverer bedre og mere omkostningseffektive miljøvenlige løsninger og ii) har potentiale til at bidrage til øget eksport og flere grønne arbejdspladser i Danmark.

Danmark har en række veletablerede finansieringsinstrumenter til at fremme miljøinnovation. Nogle af disse instrumenter er beskrevet nærmere nedenfor.

- Danmarks Grønne Investeringsfond er en selvstændig statslig lånefond. Dens formål er at medfinansiere økonomisk levedygtige projekter, der fremmer en bæredygtig udvikling i Danmark. Fonden har til formål at bygge bro mellem traditionel bankfinansiering og egenkapital.
- Innovationsnetværket for Miljøteknologi (Inno-MT) er et partnerskab, der støtter projekter vedrørende affald, luft, vand og jord. Et projekt kan omfatte enhver form for teknologisk udvikling, innovation inden for tjenester eller lignende miljøteknologi. Der er finansiering på mellem 100 000 DKK (13 400 EUR) og 400 000 DKK (53 600 EUR) til rådighed for hvert projekt. Dette beløb kan dække udgifter til rådgivning og teknisk bistand fra netværkets videnspartnere.
- Technology Demand er en ny fond, der er oprettet af Inno.MT, som yder finansiering til innovationsprojekter, der involverer universiteter og SMV'er. Technology Demand er rettet mod virksomheder, som enten: i) er i besiddelse af teknisk viden, der er stor efterspørgsel efter, eller ii) står over for miljøudfordringer. Technology Demand yder finansiering på op til 150 000 DKK (20 100 EUR) pr. projekt. Denne finansiering dækker rådgivning og teknisk bistand¹⁶.
- Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram er en offentlig

støtteordning. Ordningen støtter nye energiteknologier, som kan bidrage til at opfylde Danmarks energi- og klimamål.

- Innovationsfonden blev oprettet i 2014. Fonden investerer i ny viden og højteknologi, når andre finansieringsinstitutioner eventuelt ikke er overbevist om projektets potentiale. Danmarks Innovationsfond har ikke nogen andele i projektet, og den stiller ikke krav om tilbagebetaling af støtten.
- Vækstfonden er en statslig investeringsfond, der bidrager til oprettelsen af nye virksomheder ved at yde kapital og viden. Vækstfonden investerer i egenkapital og tilbyder også lån samt garantier til SMV'er i samarbejde med private partnere og danske finansielle institutioner. Siden 1992 har Vækstfonden og private investorer medfinansieret vækst i mere end 6 600 danske virksomheder med en samlet forpligtelse på over 20 mia. DKK (2,7 mia. EUR) (www.vf.dk)
- FORSK2025-kataloget udpeger lovende danske forskningsområder, der kan være kilder til vækst, beskæftigelse og velfærd i fremtiden. Katalogets søgekriterier er baseret på en række betydelige udfordringer, som samfundet som helhed og i særdeleshed Danmark står overfor.

Affaldshåndtering

Omdannelse af affald til en ressource underbygges af:

- i) fuld gennemførelse af EU's affaldslovgivning, herunder affaldshierarkiet, behovet for at sikre særskilt indsamling af affald, mål for udsortering fra deponeringsaffald osv.
- ii) nedbringelse af affaldsgenerering og affaldsgenerering pr. indbygger i absolutte tal samt
- iii) begrænsning af energiudnyttelse til ikke-genanvendelige materialer og udfasning af deponering af affald, der kan genanvendes eller nyttiggøres.

I dette afsnit fokuseres på håndtering af kommunalt affald¹⁷, som EU-retten indeholder obligatoriske genanvendelsesmål for¹⁸.

I 2017 var mængden af genereret kommunalt affald i Danmark den højeste i EU (781 kg pr. år pr. indbygger i forhold til EU-gennemsnittet på 487 kg pr. år pr. indbygger). Dette høje tal må dog til dels tilskrives et metodologisk problem angående definitionen af

¹⁴ [Danmark - Klar til fremtiden.](#)

¹⁵ På dansk: MUDP — Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprojekt.

¹⁶ [Innovationsnetværk for miljøteknologi.](#)

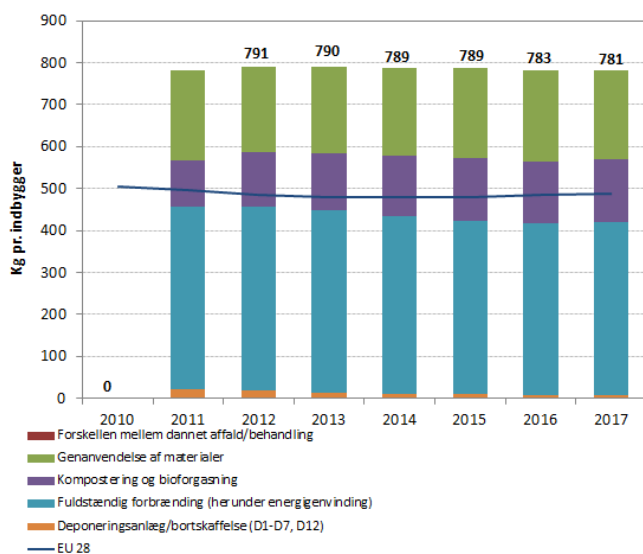
¹⁷ Kommunalt affald består af blandet affald og affald, der indsamles særskilt fra husholdninger og andre kilder, hvor dette affald er af lignende art og sammensætning som husholdningsaffald. Dette berører ikke fordelingen af ansvaret for affaldshåndtering mellem offentlige og private sektorer.

¹⁸ Jf. artikel 11.2 i [direktiv 2008/98/EF](#). Direktivet blev ændret i 2018 ved direktiv (EU) 2018/851, og der blev indført mere ambitiøse genanvendelsesmål for perioden frem til 2035.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

kommunalt affald.

Figur 5: Kommunalt affald efter behandlingstype i Danmark 2010-2017¹⁹

Figur 5 viser kommunalt affald efter behandlingstype i Danmark i kg pr. indbygger. Den viser, at niveauet for genanvendelse er stigende, og at forbrænding er faldende, selv om niveauet forblev stabilt i 2017, og deponering til stadighed er på et lavt niveau.

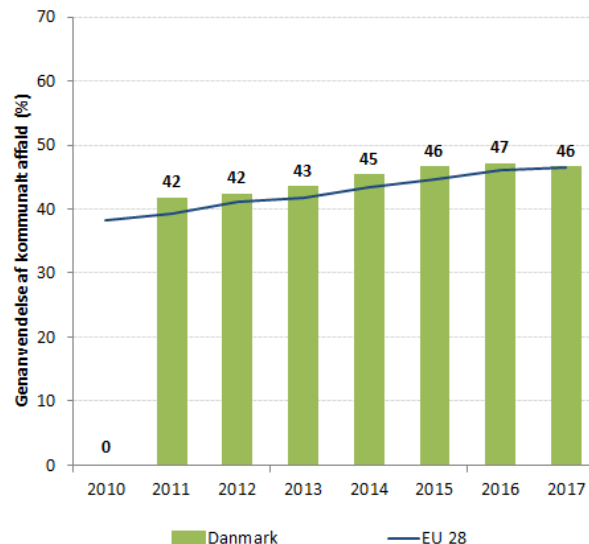
Andelen af affald, der forbrændes i Danmark (52,8 %), er høj i forhold til EU (EU-gennemsnittet ligger på ca. 28 %), men i Danmark sker forbrænding med obligatorisk energiudnyttelse, hvilket ikke er tilfældet i en række andre EU-lande. 46 % af kommunalt affald blev genanvendt i 2017, hvilket er det samme som EU-gennemsnittet (46 %). Danmark har en af de laveste andele af deponeret kommunalt affald i EU (1 %) (EU-gennemsnittet ligger på ca. 24 %).

Figur 6 viser, at Danmark næsten har nået sin genanvendelsesprocent for at nå EU-2020-målet på 50 %²⁰.

Danmark har truffet passende foranstaltninger for at forbedre affaldshåndteringen og gennemføre EU's nuværende mål for affald. Landet er fortsat et af de lande i EU, der genererer relativt store mængder kommunalt affald pr. indbygger, og meget af dette affald forbrændes med energiudnyttelse. Danmarks affaldshåndteringsplan tilsigter at udfase forbrænding med energiudnyttelse til fordel for mere genanvendelse. Det er imidlertid klart, at Danmark skal gøre mere for at sikre opfyldelse af målene

for genanvendelse for perioden efter 2020²¹. Dette vil navnlig kræve foranstaltninger til at reducere forbrænding med energiudnyttelse af kommunalt affald.

Figur 6: Genanvendelsesprocent af kommunalt affald 2010-2017²²

Der bliver behov for investeringer højere oppe i affaldshierarkiet samt til genanvendelse for at opfylde de mere ambitiøse mål for perioden efter 2020 og for at fremme den cirkulære økonomi. Desuden er der et stort behov for projekter, der forbedrer indberetning af affaldsdata og udvidet producentansvar, samt kapacitetsopbygningsprojekter til kommuner for at gennemføre de nødvendige reformer for affaldshåndtering i landet. Investeringerne bør desuden prioritere projekter om affaldsforebyggelse, herunder genbrugsprojekter og bevidstgørelse. Investeringerne bør ikke anvendes til behandling af restaffald i forbrændingsanlæg med energiudnyttelse.

Prioriterede tiltag i 2019

- Indførelse af nye politiske instrumenter, herunder økonomiske instrumenter. Disse instrumenter bør: i) fremme affaldsforebyggelse, ii), gøre genbrug og genanvendelse af affald mere økonomisk attraktivt.
- Udsortere affald, der kan genbruges og genanvendes, fra forbrænding med energiudnyttelse.

¹⁹ Eurostat, [Municipal waste by waste operations](#).

²⁰ Medlemsstaterne kan vælge en anden metode end den, der anvendes af ESTAT (og som er nævnt i denne rapport) til at beregne deres genvindingsprocenter og spore overholdelsen af 2020-målet om 50 % genanvendelse af kommunalt affald.

²¹ [Direktiv \(EU\) 2018/851](#), [direktiv \(EU\) 2018/852](#), [direktiv \(EU\) 2018/850](#) og [direktiv \(EU\) 2018/849](#) ændrer tidligere affaldslovgivning og sætter mere ambitiøse mål for genanvendelse for perioden frem til 2035. Disse mål vil blive taget i betragtning ved vurdering af fremskridt i efterfølgende rapporter om gennemførelse af miljøreglerne.

²² Eurostat, [Recycling rate of municipal waste](#).

Klimaændringer

EU har forpligtet sig til at iværksætte ambitiøse klimaforanstaltninger på internationalt plan samt i EU, og den har ratificeret aftalen om Parisaftalen om klimaændringer den 5. oktober 2016. EU's mål er at reducere drivhusgasser med 20 % inden 2020 og med mindst 40 % inden 2030 i forhold til niveauet i 1990. EU's langsigtede mål er at reducere sine emissioner med 80-95 % inden 2050, som en del af de bestræbelser, der kræves af de udviklede lande som en gruppe. Tilpasning til de negative virkninger af klimaændringerne er afgørende for at afbøde de allerede synlige virkninger og forbedre beredskabet samt modstandsdygtigheden over for fremtidige virkninger.

For emissioner, som ikke er omfattet af EU's emissionshandelsordning, har medlemsstaterne bindende nationale mål i henhold til lovgivningen om indsatsfordeling. Danmarks emissioner har været under de årlige mål for hvert af årene fra 2013 til 2017. For 2020 er Danmarks nationale mål i henhold til denne afgørelse at reducere emissioner med 20 % i forhold til 2005 og for 2030 at reducere emissionerne med 39 % i forhold til 2005.

Den nuværende energiplan udløber i 2020, og i juni 2018 underskrev regeringen og Folketinget en energiaftale for perioden efter 2020. Der er vedtaget finansiering, som sigter mod en andel af vedvarende energi på ca. 55 % i 2030. Planen skal også udfase kulbaseret energi og sikre Danmark en andel af vedvarende energi til elektricitet på over 100 % af forbruget og samtidig sikre, at mindst 90 % af forbruget til fjernvarme inden 2030 er baseret på andre energikilder end kul, olie eller gas. I overensstemmelse med Parisaftalen vil Danmark arbejde hen imod nul nettoemissioner i EU og i Danmark senest i 2050.

I oktober 2018 fremlagde regeringen et forslag om klima og luft "Sammen om en grønnere fremtid" for at sikre, at Danmark fortsat har adgang til ren luft og et stabilt klima.

Forslaget omfatter 38 konkrete initiativer til fremme af den grønne omstilling i Danmark hen imod 2030. Initiativerne omfatter et stop for salg af nye benzin- og dieslbiler i 2030 og plug in-hybridbiler i 2035 – samt andre initiativer for renere transport i byer og landdistrikter, et mere effektivt og moderne landbrug, mere miljøvenlig befragtning og grøn omstilling på boligmarkedet og i industrien.

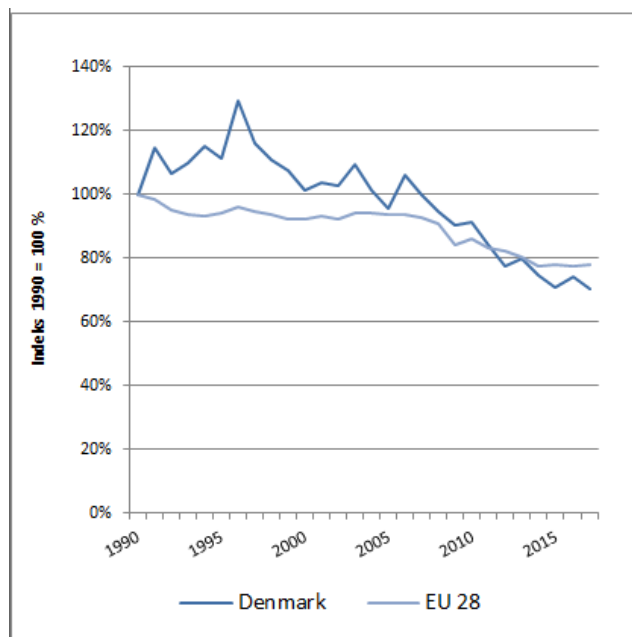
Udkastet til den nationale energi- og klimaplan, der er udarbejdet på baggrund af initiativet til energiunionen, videreudvikler energiaftalen og forslaget om klima og luft.

Transportemissioner i Danmark steg med 2 % fra 2012 til

2015.

F-gas-forordningen pålægger medlemsstaterne at afholde uddannelses- og certificeringsprogrammer, indføre regler om sanktioner og underrette Kommissionen om disse foranstaltninger senest i 2017. Danmark har meddelt begge foranstaltninger.

Figur 7: Ændring af i samlede drivhusgasemissioner 1990-2017 (1990 = 100 %)²³.

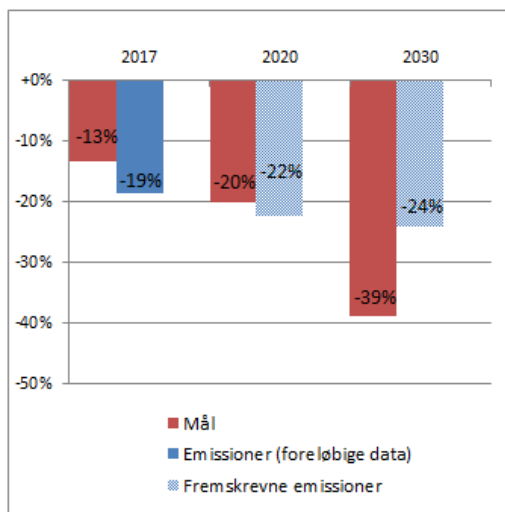

Regnskab med drivhusgasemissioner og optag fra skove og landbrug er reguleret af Kyoto-protokollen. Et foreløbigt regnskab for perioden 2013-2016 viser, at Danmark havde nettokreditter på -2,8 mio. ton CO₂-ækv. i gennemsnit, hvilket svarer til 2,4 % af det opgjorte fald for EU-28 på -115,7 mio. ton CO₂-ækv.

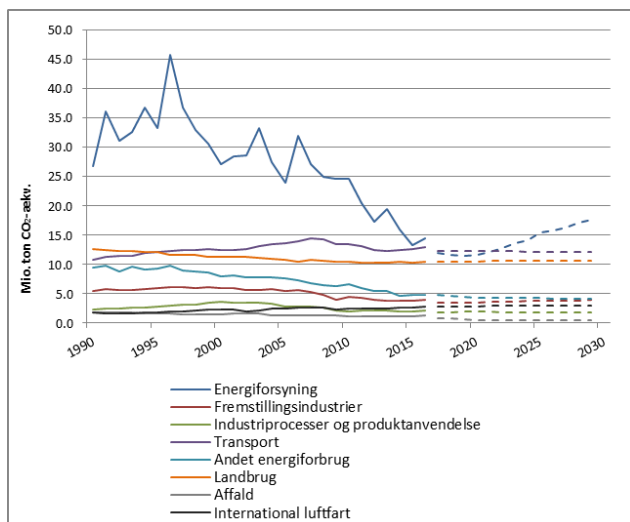
EU-strategien for tilpasning til klimaændringer, der blev vedtaget i 2013, har til formål at gøre Europa mere klimaresistent ved at styrke medlemsstaternes tiltag, at underbygge beslutningstagning bedre og ved at fremme tilpasning i vigtige sårbare sektorer. Ved at antage en kohærent tilgang og forbedre samordningen søger strategien at forbedre beredskabet og kapaciteten på alle forvaltningsniveauer for at imødegå virkningerne af klimaændringer.

²³ Den årlige rapport om emission af drivhusgasser i EU 1990-2016 ([Det Europæiske Miljøagentur datavisning af drivhusgasser](#)). *Approximated EU greenhouse gas inventory: proxy GHG emission estimates for 2017* (Det Europæiske Miljøagentur). Medlemsstaternes nationale fremskrivninger, der er revideret af Det Europæiske Miljøagentur.

Figur 8: Mål og emissioner for Danmark i henhold til beslutningen om indsatsfordeling og forordningen om indsatsfordeling²⁴.

Figur 9: Drivhusgasemissioner efter sektor (Mt CO₂-ækv.) (historiske data for 1990-2016; prognoser for 2017-2030)²⁵.

Den danske nationale tilpasningsstrategi blev vedtaget i 2008. Den udpeger 14 prioriterede sektorer: bygge- og boligbranchen, kyster og havne, transport, vand, landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, turisme, natur, sundhed, beredskab, forsikring og fysisk planlægning. I 2012 blev der lanceret en handlingsplan for klimasikring, der var baseret på den overbevisning, at en ansvarlig

klimapolitik skal omfatte både kort- og langsigtede tiltag. Hidtil synes Danmark ikke at have oprettet en overordnet overvågnings- og evalueringsmekanisme for tilpasning til klimaændringer. Danmark synes heller ikke at have udarbejdet klare rapporter med en beskrivelse af landets fremskridt i forskellige sektorer.

De samlede indtægter fra auktionssalg af emissionsrettigheder i medfør af EU's emissionshandelsordning i årene 2013-2017 var på 301 mio. EUR. Danmark øremærker ikke indtægter fra auktionssalg til specifikke formål. Ifølge indberetninger er alle indtægter fra auktionssalg blevet brugt på klima- og energipolitik.

Prioriteret foranstaltning 2019

I denne rapport er der ikke medtaget nogen prioriterede foranstaltninger på klimaområdet, fordi Kommissionen først skal vurdere udkastet til de nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne skulle indsende inden udgangen af 2018. Disse planer skal styrke sammenhængen mellem energi- og klimapolitikker og kan derfor blive et godt eksempel på, hvordan sektorspecifikke politikker kan knyttes til andre indbyrdes forbundne emner, som f.eks. landbrug-natur-vand samt transport-luft-sundhed.

²⁴ *Approximated EU greenhouse gas inventory: proxy GHG emission estimates for 2017* (Det Europæiske Miljøagentur). Medlemsstaternes nationale fremskrivninger, der er revideret af Det Europæiske Miljøagentur.

²⁵ Den årlige rapport om emission af drivhusgasser i EU 1990-2016 ([Det Europæiske Miljøagentur datavisning af drivhusgasser](#)). *Approximated EU greenhouse gas inventory: proxy GHG emission estimates for 2017* (Det Europæiske Miljøagentur). Medlemsstaternes nationale fremskrivninger, der er revideret af Det Europæiske Miljøagentur.

2. Beskyttelse, bevarelse og forbedring af naturkapital

Natur og biodiversitet

EU's biodiversitetsstrategi har til formål at standse tabet af biodiversitet i EU senest i 2020. Dette kræver fuld gennemførelse af fugledirektivet og habitatdirektivet for at opnå en gunstig bevaringsstatus for beskyttede arter og levesteder. Det kræver også, at landbrug og skovbrug bidrager til at opretholde og forbedre biodiversiteten.

Biodiversitetsstrategi

Danmarks nationale biodiversitetsstrategi har titlen "Naturplan Danmark - Vores fælles natur". Den blev vedtaget i 2014 og indeholder en langsigtet vision for 2050 og fungerer som Danmarks reviderede nationale biodiversitetsstrategi og handlingsplan. Den danske regering har siden 2016 haft den til revision.

Oprettelse af et sammenhængende net af Natura 2000-lokaliteter

På grundlag af den seneste opdatering af vurderingen af fugledirektivet og habitatdirektivet anses Danmarks landbaserede Natura 2000-net i henhold til fugledirektivet og habitatdirektivet nu for at være gennemført.

Den danske regering har indledt en procedure for at tilpasse afgrænsningen af lokaliteterne inden for landets Natura 2000-net. Denne procedure vil være afsluttet inden udgangen af 2018. Kommissionen vil herefter foretage en detaljeret analyse af de foreslåede ændringer.

I begyndelsen af 2016 var 8,3 % af det danske nationale område omfattet af Natura 2000-lokaliteter (gennemsnittet i EU var 18,1 %). Fugledirektivets særligt beskyttede områder dækkede 6,0 % (EU-gennemsnittet var på 12,3 %), og habitatdirektivets lokaliteter af fællesskabsbetydning dækkede 7,4 % (EU-gennemsnittet var på 13,8 %). Derudover har Danmark udpeget betydelige havområder, der dækker ca. 17 % af de danske farvande. I alt er der 364 Natura 2000-lokaliteter i Danmark (113 særligt beskyttede områder og 261 lokaliteter af fællesskabsbetydning), selv om mange af disse overlapper hinanden.

Udpegning af Natura 2000-lokaliteter og fastsættelse af bevaringsmålsætninger og -foranstaltninger

På baggrund af en vurdering af SCI-nettets tilstrækkelighed²⁶ for bilag II-arter og bilag I-levesteder i

Danmark er Natura 2000-nettet i Danmark næsten fuldstændigt og tæt på fuldstændigt i de atlantiske og kontinentale landområder, samt Atlanterhavsområdet og Østersøregionen.

Alle disse steder er udpeget som særlige bevaringsområder. Der er blevet fastlagt bevaringsmålsætninger og -foranstaltninger for hvert enkelt af dem.

Danmark er et landbrugsland, hvor ca. 2/3 heraf er dyrket areal, selv om det har været støt faldende i mange år. Området med åbne naturlige levesteder er også mindsket betydeligt i det seneste århundrede, men er nu forholdsvis stabilt på omkring 10 % af Danmarks område. Det danske havmiljø er af stor betydning: de relativt lave vandområder indeholder marine levesteder og levesteder for vandfugle i et antal, som internationalt set er betydeligt.

27 % af de plante- og dyrearter, som er blevet studeret eller vurderet i Danmark, er på den røde liste²⁷. 54 % af arterne på den røde liste er forbundet med levesteder i skoven. Truslerne for disse arter og levesteder er bl.a. fragmentering af populationer, forringede levesteder og klimaændringer. Intensivt landbrug, herunder brugen af pesticider og næringsstoffer, påvirker fortsat biodiversiteten, vandmiljøet og drikkevandet. Nitrogenbelastningen er aftaget i de senere år. Selv om brugen af pesticider har været stigende siden 2014, er pesticider med en større indvirkning på sundhed og miljø blevet erstattet med pesticider, der har en mindre indvirkning.

EIR 2017 henviste til den seneste rapport om bevaringsstatus for levesteder og arter. Der vil være nye data til rådighed for den næste EIR.

Det er alarmerende, at alle vurderinger af levesteder i skove er af typen ugunstig-ringe. De samme gælder for de fleste levesteder i Danmarks græsarealer, sumpe eller moser og kystområder. Danmark er et af de lande i EU, der rapporterer om flest levestedsvurderinger med ugunstig status. Landbrug og forurening er de typer

levestederne i bilag I og II til habitatdirektivet er tilstrækkeligt repræsenteret på de lokaliteter, der er udpeget til dato. Dette er udtrykt i procent af de arter og levesteder, for hvilke der er behov for yderligere områder for at fuldende nettet i det pågældende land. Der tages et videnskabeligt forbehold, når der er behov for yderligere undersøgelse for at udpege de mest egnede lokaliteter, der skal tilføjes for en art eller naturtype. [De aktuelle data](#), der blev evalueret i 2014-2015, afspejler situationen frem til december 2013.

²⁷ IUCN's rødliste er verdens mest omfattende oversigt over den globale bevaringsstatus for biologiske arter. Den er baseret på nøjagtige kriterier for evaluering af risikoen for udryddelse af tusindvis af arter.

²⁶ For hver medlemsstat vurderer Kommissionen, om arterne og

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

betydelige belastninger, som rapporteres oftest i Danmark. Struktur og funktioner rapporteres som meget ugunstige for alle skovtyper. Det høje niveau af luftbåret nitrogen angives som en trussel.

Marine levesteder i Danmark er stadig under påvirkning af næringsstofferne i overfladevandet og fra den atmosfæriske deposition. Men i de senere år dog har der været gode tegn på den mangeårige indsats for at begrænse emissioner.

Vurderinger af arter er generelt mere gunstige end vurderinger af levesteder i Danmark. 34 % af arterne (bortset fra fugle) har en gunstig status (i forhold til et EU-27-gennemsnit på 23 %). 13 % af arterne bortset fra fugle er vurderet til at have en ugunstig-utilstrækkelig status (i forhold til et EU-27-gennemsnit på 42 %). 28 % af arterne bortset fra fugle har dog en ugunstig-ringe status (i forhold til et EU-27-gennemsnit på 18 %).

Den danske regering har meddelt Kommissionen, at landets nationale initiativer, der er planlagt i Naturpakken, omfatter yderligere 13 300 hektar skov af høj naturværdi i de nationale skove (som er ejet af staten) og mindst 900 yderligere hektar privatejede skove af høj naturværdi. Den nationale finansiering for perioden 2016-2021 er på 87,9 mio. DKK og på 20 mio. DKK årligt fra 2021 (eksklusive EU-midler). Den samlede finansielle ramme for Natura 2000-lokaliteter for forvaltningsplanlægning i perioden 2016-2021 blev vedtaget med den politiske aftale om fødevarer- og landbrugspakken, hvor der blev afsat ca. 1,8 mia. DKK til Natura 2000, primært gennem programmet for udvikling af landdistrikter. Regeringen har også givet tilsagn om at tildele 48 mio. DKK (ca. 6,5 mio. EUR) til to nye LIFE-projekter i Danmark, der medfinansieres af EU.

Fremskridt i opretholdelsen og genopretningen af gunstig bevaringsstatus for arter og levesteder

I betragtning af at medlemsstaterne hvert sjette år rapporterer om fremskridt under begge direktiver, foreligger der ikke nogen nye oplysninger om status for levesteder og arter eller om fremskridt med at forbedre bevaringsstatus for arter og levesteder i Danmark

sammenlignet med revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne 2017.

Det anerkendes samlet, at der for nylig er rapporteret om forbedringer af status for arter og levesteder i Danmark.

Prioriterede tiltag i 2019

- Der skal gøres yderligere bestræbelser på at sikre, at Natura 2000-nettet forvaltes på en måde, der bidrager til at opnå en gunstig bevaringsstatus for beskyttede levesteder og arter, navnlig ved at reducere belastningen fra landbruget.
- Der skal indføres klart definerede bevaringsmålsætninger og de nødvendige bevaringsforanstaltninger for de enkelte lokaliteter. Der skal afsættes tilstrækkelige ressourcer til rådighed for at kunne gennemføre disse og bevare/genoprette arter og levesteder af fællesskabsbetydning, så de opnår en positiv bevaringsstatus over hele deres naturlige udbredelsesområde.

Opretholdelse og genopretning af økosystemer og økosystemtjenester

EU's biodiversitetsstrategi sigter mod at opretholde og genoprette økosystemer og økosystemtjenester ved at medtage grøn infrastruktur i fysisk planlægning og genoprette mindst 15 % af de forringede økosystemer inden 2020. EU's strategi om grøn infrastruktur fremmer indførelsen af grøn infrastruktur i relaterede planer og programmer.

EU har fremlagt vejledning om videre indførelse af grøn og blå infrastruktur i Danmark²⁸ og en landeside for informationssystemet for biodiversitet i Europa (BISE)²⁹. Disse oplysninger vil også bidrage til den endelige evaluering af EU's 2020-strategi for biodiversitet.

I Danmark bliver grøn infrastruktur behandlet i en række nationale og regionale dokumenter, som omhandler fysisk planlægning. Grøn infrastruktur er også omhandlet i lovgivningen, der beskæftiger sig med naturbeskyttelse, skovbrug, nationalparker og jordfordeling.

Danmark er blevet anerkendt for og har modtaget priser for sine bestræbelser på at skabe beboelige byområder, hvor grøn infrastruktur spiller en vigtig rolle. Københavns Kommune har vedtaget en politik om at opprioritere træer i byen fra 2016 til 2025. Derudover gav Nordisk Ministerråd i 2016 Nordic Built Cities Challenge-prisen til en park i København. Prisen anerkendte parkens

²⁸ [Anbefalingerne i revisionsrapporten om strategien for grøn infrastruktur](#) og [EU's vejledning om en strategisk ramme for yderligere at støtte indførelsen af grøn og blå infrastruktur på EU-plan](#).

²⁹ [Informationssystemet for biodiversitet i Europa](#).

innovative anvendelse af "blå-grøn infrastruktur" til forvaltning af regnvand fra skybrud i Hans Tavsens Park i København.

For at bistå kommuner med at udvikle et "grønt kort" over Danmark³⁰ og forbedre planlægningen af arealudnyttelse, udviklede Miljøstyrelsen en ny digital kortlægningstjeneste for biodiversiteten i Danmark ("biodiversitetskort"). Dette kort giver oplysninger om fordelingen af truede og sårbare arter. Det giver også et overblik over naturområder med høj værdi. Det er en del af en pakke af kortlægningstjenester, der er kendt som naturkortet.

Den danske regering vedtog en lovpakke om naturpolitikker i maj 2016 og en pakke om fødevarer- og landbrugspolitikker³¹ i december 2016. Disse politikker vil udgøre rammen for at fremme grøn infrastruktur i landbruget. I perioden 2016-2019 gennemføres en national ordning til støtte for levende hegn. Den vigtigste formål er at øge biodiversiteten på åbne landbrugsarealer. Derudover vil der inden 2020 blive udlagt 4 500 ha kulstofrig organisk jord til at genoprette eller forbedre levesteder for at fremme biodiversitet og afhjælpe klimaændringer.

Regeringens genplantningsordning er blevet finansieret via den danske naturbeskyttelseslov og er medfinansieret af vandforsyningsværker og kommunale midler. Den Danske Naturfond³² er et offentligt-privat partnerskab, der støtter projekter, som udvider og/eller forbedrer naturområder. Andre grønne infrastrukturinitiativer kan finansieres af ELFUL-foranstaltninger og nationale budgetter. Regeringen har givet tilsagn om at tildele 48 mio. DKK (ca. 6,5 mio. EUR) til to nye LIFE-projekter i Danmark, der medfinansieres af EU.

I Danmark er der som et tæt befolket land med mange byer og byområder konkurrence om pladsen og potentielt meget begrænsede muligheder for at udvikle grøn infrastruktur. "Forgrønnelse" af landbrugsarealer og forvaltningspraksis er fortsat en udfordring i forbindelse med udviklingen af grøn infrastruktur.

Danmark skal give oplysninger om fremskridt med hensyn til en ramme for prioritering af genopretning af biodiversiteten i henhold til artikel 6, litra a), i EU's biodiversitetsstrategi. Det skal også fremlægge oplysninger om andre strategiske tilgange til genopretning af biodiversitet.

³⁰ Idéen om et "Grønt Danmarkskort" blev indført i den danske planlov i 2015 med det formål f.eks. at sikre, at den mest værdifulde danske natur er tilstrækkeligt indbyrdes forbundet for at give arter mulighed for at trives og blomstre.

³¹ [Fødevarer- og landbrugspakke](#).

³² [Den Danske Naturfond](#).

Beregning af naturkapital

EU's biodiversitetsstrategi opfordrer medlemsstaterne til at kortlægge og vurdere tilstanden af økosystemer og økosystemtjenester³³ på deres nationale territorier senest i 2014 samt vurdere den økonomiske værdi af sådanne tjenester og fremme integrationen af disse værdiansættelser i regnskabs- og rapporteringssystemer i EU og på nationalt plan senest i 2020.

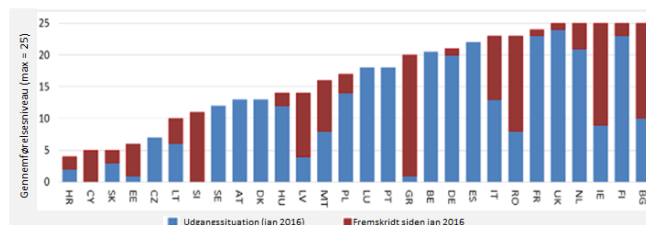
Danmark har sit eget MAES-websted på platformen informationssystemet for biodiversitet i Europa (BISE). Siden 2015 har Danmark ikke fremlagt nye oplysninger på dette websted om sit arbejde med kortlægning og vurdering af økosystemer og økosystemtjenester.

Danmark har gennemført en fuldstændig kortlægning af sine økosystemer og har givet et overblik over status for den igangværende kortlægning af økosystemtjenester for 16 økosystemtjenester. En opsummering af eksisterende datakilder og anvendte metoder er sammenfattet i tabeller. Rapporten viser, at der er et uudnyttet potentiale for at kombinere modellering og kortlægning af økosystemtjenester og økonomisk værdiansættelse af biodiversitet og økosystemtjenester i Danmark. Kortlægning af fordelingen af arter viser en klar sammenhæng mellem kategorier af arealanvendelse og biodiversitet.

I 2015 blev der lanceret et opfølgende MAES-projekt, og i 2017 blev der offentliggjort en rapport³⁴. Det illustrerer i hvilke tilfælde og under hvilke omstændigheder, der i seks forskellige scenarier blev registreret synergier for og afvejning af seks økosystemtjenester og biodiversitet.

Samlet set har projektet vist, at det er muligt at kombinere eksisterende lag af geodata og modeller og derved lette analyser af virkningerne af ændringer i arealanvendelse på tværs af mange økosystemtjenester og biodiversitetsindikatorer. Det er desuden blevet påvist, at det er muligt at kombinere biofysisk modellering af økosystemtjenester med geografisk specifikke data og økonomisk vurdering.

Figur 10: Gennemførelse af MAES (september 2018)

³³ Økosystemtjenester er ydelser, der leveres af naturen såsom fødevarer, rent vand og bestøvning, og som det menneskelige samfund af afhængig af.

³⁴ BISE, [Green Infrastructure in Denmark](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Erhvervs- og biodiversitetsplatforme, -netværk og -fællesskaber om praksis er de vigtigste redskaber til at fremme og lette vurderinger af naturkapital blandt virksomheder og finansielle tjenesteydere, f.eks. via protokollen Natural Capital Coalition³⁵. Vurderingerne bidrager til EU's biodiversitetsstrategi ved at hjælpe private virksomheder med bedre at forstå og værdiansætte både deres indvirkning på og afhængighed af natur. Der er oprettet biodiversitetsplatforme på EU-plan³⁶ og i en række medlemsstater.

Danmark har endnu ikke oprettet en sådan platform.

Prioriteret foranstaltning 2019

- Danmark opfordres til at påbegynde arbejdet på et landsdækkende initiativ baseret på MAES for at udvikle et regnskabssystem for naturkapital.

Invasive ikkehjemmehørende arter

I henhold til EU's biodiversitetsstrategi skal følgende opnås inden 2020:

- i) invasive ikkehjemmehørende arter skal identificeres
- ii) prioriterede arter skal holdes nede eller udryddes samt
- iii) spredningsveje skal kontrolleres for at forebygge, at ikkehjemmehørende arter forstyrrer europæisk biodiversitet.

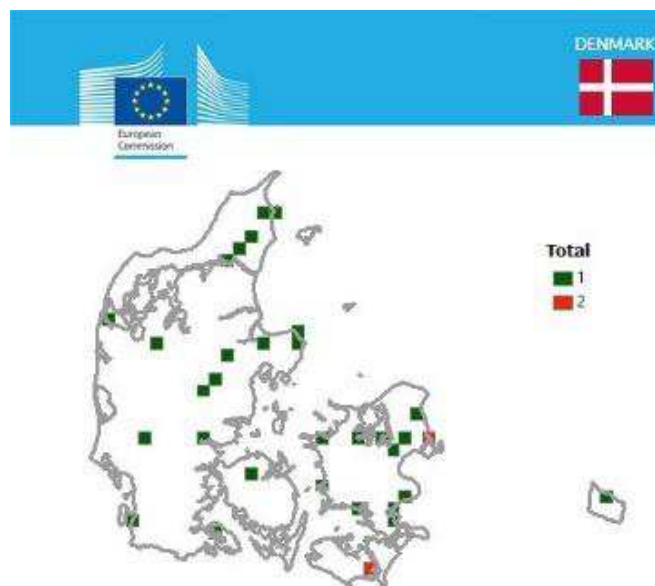
Dette underbygges af forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter, der trådte i kraft den 1. januar 2015.

I 2017 udgav EU en rapport om referencefordelingen af ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på EU-plan (Baseline Distribution of Invasive Alien Species of Union concern) (figur 11). Danmark har gennemgået sine data for landet og de opdelte data for at bidrage til denne rapport. Rapporten viser, at ud af de 37 arter på den første EU-liste, er 13 blevet observeret i miljøet i Danmark. Ti af disse 13 invasive ikkehjemmehørende arter anses for at være "etablerede" i Danmark (en art, der er etableret på et nyt levested, betyder, at den producerer levedygtigt afkom med sandsynlighed for fortsat overlevelse). Ingen af de etablerede invasive ikkehjemmehørende arter synes at være vidt udbredt i hele landet. Ifølge dataene forekommer Danmark at være mindre udsat for invasive ikkehjemmehørende arter end dets nabolande. Det kan dog være, at dette blot angiver, at der foreligger færre data i Danmark, fordi arterne, der er opført på listen, ikke var genstand for overvågning før vedtagelsen af EU-listen. Landet står

over for et stort invasionspres af vaskebjørne (*Procyon lotor*) fra Tyskland.

Mellem ikrafttrædelsen af EU-listen og den 18. maj 2018 fremsendte Danmark én meddelelse om tidlig opdagelse til Europa-Kommissionen. Disse meddelelser er obligatoriske efter artikel 16, stk. 2, i forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter, når en invasiv ikkehjemmehørende art, der er problematisk på EU-plan, og som ikke hidtil er forekommet i et land, opdages i et land første gang. Meddelelser er også påkrævet, når en invasiv ikkehjemmehørende art, der er problematisk på EU-plan, og som tidligere var antaget at være udryddet, vender tilbage til et land. Den danske meddelelse omhandlede amerikansk skarveand (*Oxyura jamaicensis*). Udryddelsesforanstaltninger er i gang.

Figur 11: Antallet af invasive ikkehjemmehørende arter, der er problematiske på EU-plan, baseret på foreliggende georefererede oplysninger om Danmark³⁷

Danmark har underrettet Kommissionen om landets kompetente myndigheder med ansvar for gennemførelsen af forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter i henhold til samme forordnings artikel 24, stk. 2. Det har meddelt Kommissionen de nationale bestemmelser om sanktioner for overtrædelser, jf. artikel 30, stk. 4, i forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter og har således opfyldt sin underretningspligt i denne henseende.

Prioriteret foranstaltning 2019

- Undersøge den tilsyneladende mangel på data og søge metoder til at forbedre overvågningssystemet

³⁵ Natural Capital Coalition, [protokol for naturkapital](#).

³⁶ Erhvervsliv og biodiversitet, [European Business and Biodiversity-kampagnen](#) har til formål at fremme en forretningsplan for biodiversitet i EU's medlemsstater gennem workshops, seminarer og en kommunikationsstrategi på tværs af medier.

³⁷ Tsiamis K; Gervasini E; Deriu I; D'amico F; Nunes A; Addamo A; De Jesus Cardoso A. [Baseline Distribution of Invasive Alien Species of Union concern. Ispra \(Italien\): Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2017, EUR 28596 EN, doi:10.2760/772692.](#)

Jordbundsbeskyttelse

EU's tematiske strategi om jord understreger behovet for at sikre en bæredygtig brug af jorden. Dette kræver, at yderligere jordforringelse forebygges, jordens funktioner bevares, og udpint jord genoprettes. Køreplanen for et ressourceeffektivt Europa fra 2011 fastslår, at i 2020 skal EU's politikker tage hensyn til deres direkte og indirekte indvirkning på arealanvendelsen.

Jord er en begrænset og yderst sårbar ressource, og jordforringelsen er voksende i EU.

Procentdelen af kunstige arealer³⁸ i Danmark (figur 12) kan vise det relative pres på natur og biodiversitet samt miljøbelastningen for mennesker, der bor i byområder.

Danmark ligger rundt regnet på EU-gennemsnittet med en andel af kunstigt arealdække på 6,7 % (gennemsnittet for EU-28: 4,1 %). Danmarks befolkningstæthed er på 136,4/km², hvilket også ligger over EU-gennemsnittet på 118/km²³⁹.

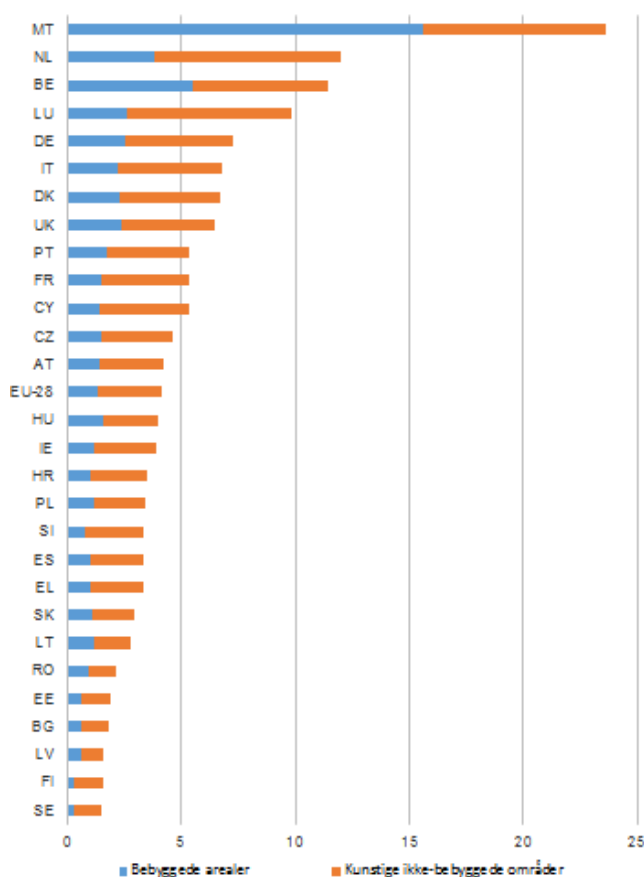
Forurening kan i høj grad forringe jordbundskvaliteten og true menneskers sundhed eller miljøet. En rapport for nylig fra Europa-Kommissionen⁴⁰ anslog, at der kan have fundet forurenende aktiviteter sted, eller at de fortsat finder sted, på ca. 2,8 millioner arealer i EU. På EU-plan er 650 000 af disse arealer blevet registreret i nationale eller regionale opgørelser. 65 500 forurenede arealer er allerede blevet renset. Danmark har registreret 16 865 arealer, hvor der potentielt har fundet forurenende aktiviteter sted, eller hvor de finder sted, og landet har allerede renset eller anvendt efterbehandling på 2 483 arealer.

Jordbundserosion som følge af vand er en naturlig proces, men denne naturlige proces kan blive forværret af klimaændringer og menneskelige aktiviteter såsom uhensigtsmæssig landbrugspraksis, skovrydning, skovbrande eller bygge- og anlægsarbejder. Et højt niveau af jorderosion kan reducere produktiviteten i landbruget og kan have negative og grænseoverskridende virkninger på biodiversiteten og økosystemtjenester. Et højt niveau af jorderosion kan også have negative grænseoverskridende virkninger på floder og søer (på grund af øget sedimentforurening og

transport af forurenende stoffer). I henhold til RUSLE2015-modellen⁴¹ har Danmark et gennemsnitligt jordbundstab som følge af vand på 0,50 ton pr. ha pr. år (t ha^{-a} yr^{-y}) i forhold til et EU-gennemsnit på 2,46 t ha^{-a} yr^{-y}. Dette viser, at jorderosion i Danmark er under kontrol. Bemærk, at disse tal er resultatet af en model på EU-plan, og at de derfor ikke kan betragtes som værdier, der er målt på stedet. Der kan være store forskelle i den faktiske sats for jordbundstab mellem de enkelte medlemsstater afhængigt af de lokale forhold.

Jordens indhold af organisk materiale spiller en vigtig rolle som kulstofdræn i kulstofkredsløbet og i klimaændringerne. Danmark har en gennemsnitlig koncentration af organisk kulstof i jorden på 29,6 g/kg (på tværs af alle typer arealdække) i forhold til det europæiske gennemsnit på 47 g/kg.

Figur 12: Andelen af kunstigt arealdække, 2015⁴²

³⁸ Kunstigt arealdække er defineret som det samlede overdækkede bebyggede areal (herunder bygninger og drivhuse), kunstige ikke-bebyggede arealer (herunder afgrænsede arealer såsom gårde, gårdspladser, kirkegårde, parkeringsarealer osv. samt lineære elementer såsom gader, veje, jernbaner, landingsbaner, broer) og andre kunstige arealer (herunder broer og viadukter, beboelsesvogne, solpaneler kraftværker, transformerstationer, rørledninger, rensningsanlæg og åbne lossepladser).

³⁹ Eurostat, [Population density by NUTS 3 region](#).

⁴⁰ Ana Paya Perez, Natalia Rodriguez Eugenio (2018), Status of local soil contamination in Europe: Revision of the indicator "Progress in the management Contaminated Sites in Europe".

⁴¹ Panagos, P., Borrelli, P., Poesen, J., Ballabio, C., Lugato, E., Meusburger, K., Montanarella, L., Alewell, C., The new assessment of soil loss by water erosion in Europe, Environmental Science and Policy, 2015, 54, s. 438-447 ff.

⁴² Eurostat, [Land covered by artificial surfaces by NUTS 2 regions](#).

Havbeskyttelse

EU's politik og lovgivning for kyst- og havområder kræver, at inden 2020 skal påvirkningen af presset på havområderne reduceres for at opnå eller fastholde en god miljøtilstand, og at kystområderne forvaltes på en bæredygtig måde.

Havstrategirammedirektivet⁴³ har til formål at opnå en god miljøtilstand i EU's havområder senest i 2020. Med henblik herpå skal medlemsstaterne udarbejde en havstrategi for deres havområder og samarbejde med de EU-lande, som deler samme hav(sub)region.

Disse havstrategier består af forskellige skridt, der skal udvikles og gennemføres over cyklusser på seks år. Det sidste skridt pålagde medlemsstaterne at oprette deres foranstaltningsprogrammer og underrette Kommissionen herom senest den 31. marts 2016.

Kommissionen kunne ikke vurdere, om de danske foranstaltninger var egnede til at opnå god miljøtilstand⁴⁴, fordi Danmark indberettede sine foranstaltninger for sent til, at Kommissionen kunne medtage dem i denne vurdering⁴⁵.

For Danmark udgør konventionen om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav og Kommission til Beskyttelse af Havmiljøet i Østersøområdet (Helsingforskommissionen) et betydeligt bidrag til at nå de mål, der kræves i havstrategirammedirektivet.

Prioriteret foranstaltning 2019

- Sikre rettidig indberetning af de forskellige elementer i havstrategirammedirektivet, således at Danmark kan indgå i Kommissionens fremtidige vurderinger.

⁴³ [Direktiv 2008/56/EF](#).

⁴⁴ [COM\(2018\) 562](#) og [SWD\(2018\) 393](#).

⁴⁵ Danmark indberettede sit foranstaltningsprogram til Kommissionen den 30. maj 2017, hvor fristen var den 31. marts 2016.

3. Sikring af borgernes sundhed og livskvalitet

Luftkvalitet

EU's politik og lovgivning om ren luft kræver, at luftkvaliteten i EU forbedres betydeligt, således at EU nærmer sig Verdenssundhedsorganisationens anbefalede kvalitetsniveauer. Luftforureningen og dens virkninger på menneskers sundhed, økosystemer og biodiversitet bør mindskes yderligere med henblik på at nå det langsigtede mål om ikke at overskride kritiske belastninger og niveauer. Dette kræver en styrket indsats for at opnå fuld overholdelse af EU's lovgivning om luftkvalitet og fastlæggelse af strategiske mål og aktiviteter for tiden efter 2020.

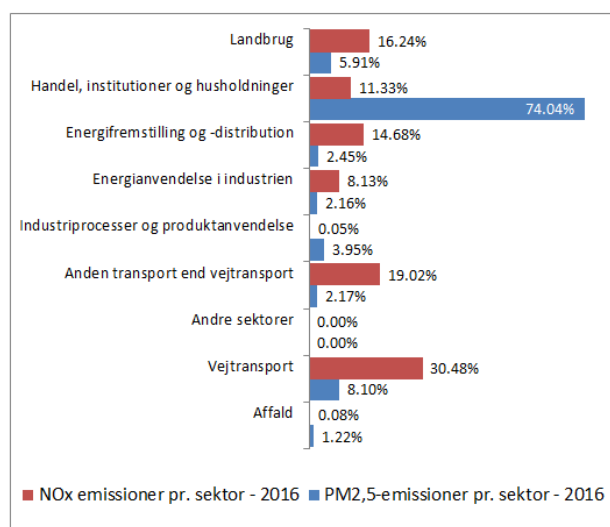
EU har udarbejdet en omfattende lovgivningspakke om luftkvalitet⁴⁶, hvori der opstilles sundhedsmæssige standarder og målsætninger for en række luftforurenende stoffer.

Emissionerne af forskellige luftforurenende stoffer er aftaget betydeligt i Danmark⁴⁷. Nedbringelsen af emissioner fra 1990 til 2014, som er nævnt i den foregående EIR, fortsatte fra 2014 til 2016. Emissioner af svovloxider (SO_x) aftog med 2,85 %, emissioner af nitrogenoxider (NO_x) aftog med 0,71 %, og emissioner af flygtige organiske forbindelser aftog med 0,36 %. Derimod er emissioner af ammoniak (NH₃) steget med 1,76 % fra 2014 til 2016, og emissioner af fine partikler PM_{2,5} er steget i perioden. Dette skyldes imidlertid hovedsageligt metoden til at gøre status over antallet af brændeovne i private husholdninger. Opvarmning af boliger udgør ca. to tredjedele af PM_{2,5}-emissioner (jf. også figur 13 over de samlede PM_{2,5}- og NO_x-emissioner pr. sektor).

I henhold til en særberetning fra Den Europæiske Revisionsret (Retten)⁴⁸ har EU's indsats for at beskytte menneskers sundhed mod luftforurening ikke haft den forventede virkning. Der er en risiko for, at luftforurening i nogle tilfælde bliver undervurderet, fordi den måske ikke altid bliver overvåget de rigtige steder. Medlemsstaterne skal indberette både luftkvalitetsdata i realtid og validerede data til Kommissionen⁴⁹.

Det er derfor nødvendigt at fastholde forpligtelserne til emissionsreduktioner for NH₃ og PM_{2,5} (sammenlignet med emissionsniveauerne i 2005), der er fastsat i det nye direktiv om nationale emissionslofter⁵⁰ for perioden 2020 til 2029 og for alle år efter 2030.

Figur 13: PM_{2,5}- og NO_x-emissioner fordelt på sektorer i Danmark⁵¹

Ifølge Retten⁵² er resultaterne af EU's indsats for at beskytte menneskers sundhed mod luftforurening ikke som forventet. Der er især en risiko for, at luftforurening i nogle tilfælde bliver undervurderet, fordi den måske ikke altid bliver overvåget de rigtige steder. Medlemsstaterne skal indberette både luftkvalitetsdata i realtid og validerede data til Kommissionen.

⁴⁶ Europa-Kommissionen, [Standarder for luftkvalitet](#), 2016.

⁴⁷ Jf. [EIONET Central Data Repository \(Miljønettets centrale database\)](#) og [Air pollutant emissions data viewer \(datavisningen af emissioner af luftforurenende stoffer \(direktivet for nationale emissionslofter\)\)](#).

⁴⁸ Den Europæiske Revisionsrets særberetning nr. 23/2018:

Luftforurening [Vores sundhed er stadig utilstrækkeligt beskyttet](#).

⁴⁹ Artikel 5 i Kommissionens gennemførelsesafgørelse 2011/850/EU af 12. december 2011 om de nærmere regler for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/107/EF og 2008/50/EF om gensidig udveksling af

information og rapportering om luftkvaliteten (EUT L 335 af 17.12.2011, s. 86) pålægger medlemsstaterne at fremlægge ajourførte oplysninger.

⁵⁰ [Direktiv 2016/2284/EU](#).

⁵¹ Data for 2016 indsendt af medlemsstaterne til Det Europæiske Miljøagentur i henhold til direktivet om nationale emissionslofter.

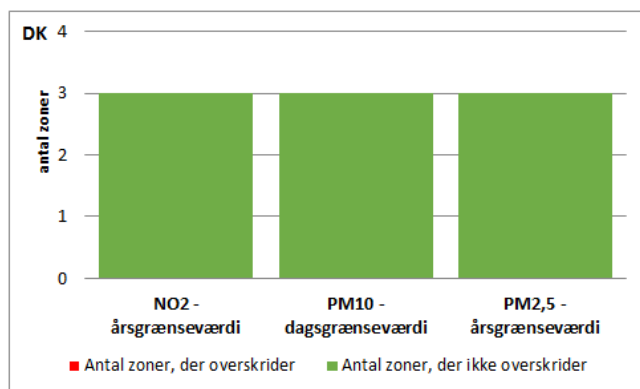
⁵² Den Europæiske Revisionsret, Særberetning nr. 23/2018: [Luftforurening: Vores sundhed er stadig utilstrækkeligt beskyttet](#), s. 41.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Luftkvaliteten i Danmark er ifølge indberetninger generelt god med visse undtagelser. For 2015 anslag Det Europæiske Miljøagentur, at ca. 2 800 for tidlige dødsfald i Danmark kunne tilskrives koncentrationer af fine partikler⁵³, 90 for tidlige dødsfald kunne tilskrives koncentrationer af ozon⁵⁴, og 80 for tidlige dødsfald kunne tilskrives⁵⁵ koncentrationer af nitrogendioxid⁵⁶. For 2017 er der ingen indberetninger om nogen overskridelser af EU's standarder, for luftkvalitet.

De tidligere vedvarende overtrædelser af kravene til luftkvalitet (for NO₂), som har alvorlige negative virkninger for sundheden og miljøet, er blevet fulgt op af Europa-Kommissionen via traktatbrudssager, som omfatter alle de berørte medlemsstater, herunder Danmark. Formålet med disse traktatbrudssager er, at tilskynde landene til at indføre passende foranstaltninger, for at alle zoner overholder kravene. Danmark indberettede ikke nogen overskridelser i 2017, hvilket er lovende for fremtiden.

Figur 14: Luftkvalitetszoner, der overskrider EU's luftkvalitetsstandarder i 2017⁵⁷

Den danske regering lancerede i oktober 2018 pakke om en ren luft⁵⁸, der især var rettet mod at nedbringe luftforureningen i større byer og udfase diesel- og benzinkøretøjer. Den har endvidere forpligtet sig til at opfylde reduktionsmålene i direktivet om nationale

⁵³ Fine partikler er en blanding af aerosolpartikler (faste og flydende), og omfatter en lang række størrelser og kemiske sammensætninger. PM₁₀ (PM_{2,5}) henviser til partikler med en diameter på maksimalt 10 (2,5) mikrometer. PM-emissionerne stammer fra mange menneskeskabte kilder, herunder forbrænding.

⁵⁴ Ozon i lav højde produceres vha. en fotokemisk forureningspåvirkning.

⁵⁵ NO_x-emissioner stammer fra brændstofbrænding f.eks. fra industrianlæg og vejtransportsektoren. NO_x er en gruppe af gasser, der består af nitrogenmonoxid (NO) og nitrogendioxid (NO₂).

⁵⁶ Det Europæiske Miljøagentur, [Air Quality in Europe – 2018 Report \(Luftkvalitet i Europa – Rapport 2018\)](#), s. 64. Der henvises til rapporten for oplysninger om den underliggende metode.

⁵⁷ [Det Europæiske Miljøagentur, Miljønettets centrale database](#). Data afspejler indberetningssituationen pr. 26. november 2018.

⁵⁸ [Sammen om en grønere fremtid](#).

emissionslofter. Konkrete mål omfatter bl.a., at der ikke sælges nogen nye benzin- eller dieslbiler inden 2030; ingen hybridbiler inden 2035; renere transport i byområder og landdistrikter; mere miljøvenlige forsendelser ad vandvejen og i havne; en effektiv og moderne landbrugssektor; grønnere boligopvarmning.

Prioriterede tiltag i 2019

- Træffe foranstaltninger inden for rammerne af det kommende nationale program for bekæmpelse af luftforurening (NAPCP) for at reducere de største emissionskilder med særlig vægt på foranstaltninger, som sænker PM_{2,5} og ammoniak.
- Reducere emissioner af ammoniak (NH₃) for at overholde de gældende nationale emissionslofter, f.eks. ved at indføre eller udvide brugen af landbrugsteknikker med lave emissioner.

Industrielle emissioner

Hovedformålene med EU's politik om industrielle emissioner er at:

- i) beskytte luft, vand og jordbund
- ii) forebygge og håndtere affald
- iii) forbedre energi- og ressourceeffektivitet samt
- iv) oprense forurenede grunde.

For at nå disse mål antager EU en integreret tilgang til forebyggelse af og kontrol med rutinemæssige samt utilsigtede industrielle emissioner. Hjørnestenen i politikken er direktivet om industrielle emissioner⁵⁹ (IED).

Nedenstående oversigt over de industrielle aktiviteter, der er omfattet af direktivet om industrielle emissioner, er baseret på projektet "Industrial emissions policy country profile – Danmark"⁶⁰.

I Danmark skal ca. 1 800 industrianlæg, have en godkendelse i medfør af direktivet om industrielle emissioner⁶¹. De industrisektorer i Danmark, hvor der er flest anlæg, som er omfattet af direktivet om industrielle emissioner, var i 2015 intensivt opdræt af fjerkræ eller svin (70 % af det samlede antal), efterfulgt af håndtering af ufarligt affald (13 %).

De industrisektorer, der bidrager mest til emissioner til luft i Danmark, er: i) energi-elektricitet for de fleste forurenende stoffer og ii) "andre aktiviteter" (hovedsageligt intensivt opdræt af fjerkræ eller svin samt

⁵⁹ Direktiv 2010/75/EU omfatter industrielle aktiviteter, der udføres over bestemte tærskler. Det omfatter energiindustrien, produktion af metaller, mineralindustri og kemisk industri samt affaldshåndtering og en lang række industri- og landbrugssektorer (f.eks. intensivt opdræt af svin og fjerkræ, pulp- og papirproduktionen, lakering og rensning).

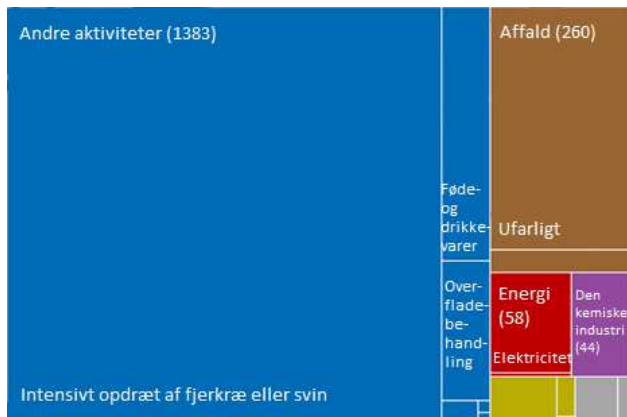
⁶⁰ Europa-Kommissionen, [Industrial emissions policy country profile – Danmark](#).

⁶¹ Europa-Kommissionen, [Industrial emissions policy country profile – Denmark](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

overfladebehandling) primært for emissioner af andre flygtige organiske forbindelser end methan (NMVOC) og ammoniak (NH₃). Jern- og stålproduktionen udgjorde for de fleste stoffer også et betydeligt bidrag, ligesom energiraffinering for flere forurenende stoffer. Fordelingen fremgår af figur 16.

Figur 15: Antallet af industrianlæg, der er omfattet af direktivet om industrielle emissioner, efter sektor, Danmark (2015)⁶²

Den kemiske industri spiller en temmelig betydelig rolle i forbindelse med emissioner til vand i henhold til indberettede E-PRTR-data (selv om der er store huller i dataene). Det meste danske industrispildevand bliver imidlertid behandlet på kommunale spildevandsrensningsanlæg. Affaldshåndteringssektoren er den største kilde til farligt og ufarligt affald.

Håndhævelsesmetoden i henhold til direktivet om industrielle emissioner giver borgere ret til at få adgang til relevante oplysninger og til at deltage i godkendelsesproceduren for anlæg, der er omfattet af direktivet om industrielle emissioner. Dette giver NGO'er og offentligheden mulighed for at sikre, at godkendelser udstedes korrekt, og at betingelserne i dem overholdes.

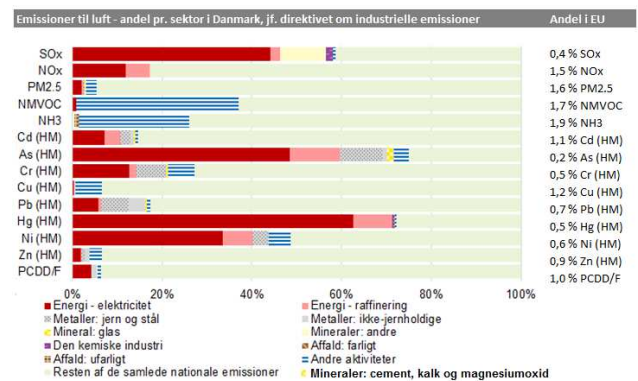
Der udarbejdes referencedokumenter for den bedste tilgængelige teknik (BAT-referencedokumenter) og BAT-konklusioner ved hjælp af en udveksling af informationer mellem medlemsstaterne, industrisammenslutninger, NGO'er og Kommissionen. Det sikrer et godt samarbejde med interessenter og en bedre anvendelse af bestemmelserne i direktivet om industrielle emissioner.

Takket være de nationale kompetente myndigheders indsats for at anvende de retligt bindende BAT-konklusioner og dermed forbundne BAT-emissionsniveauer i miljøtilladelser, er forureningen aftaget betydeligt og kontinuerligt i EU.

⁶² Europa-Kommissionen, [Industrial emissions policy country profile – Danmark](#).

Ved f.eks. at anvende de nyligt vedtagne BAT-emissionsniveauer for store fyringsanlæg, vil emissioner af svovldioxid i gennemsnit blive reduceret med mellem 25 % og 81 %, nitrogenoxider med mellem 8 % og 56 %, støv med mellem 31 % og 78 % og kvikslølv med mellem 19 % og 71 % på EU-plan. Reduktionens størrelse afhænger af situationen i de enkelte anlæg.

Figur 16: Emissioner til luft fra sektorer, der er omfattet af direktivet om industrielle emissioner, og alle andre samlede nationale emissioner til luft, Danmark (2015)

Prioriterede tiltag i 2019

- Revision af godkendelser for at sikre, at de overholder de nyligt vedtagne BAT-konklusioner.
- Styrkelse af kontrol og håndhævelse for at sikre overensstemmelse med BAT-konklusionerne.

Støj

Direktivet om ekstern støj⁶³ indeholder en fælles fremgangsmåde for at undgå, forebygge eller begrænse de skadelige virkninger af eksponering for ekstern støj.

For meget støj fra fly, jernbaner og veje er en af hovedårsagerne til miljømæssige, sundhedsrelaterede problemer i EU⁶⁴.

Baseret på et begrænset datasæt⁶⁵ forårsager ekstern støj omkring 100 for tidlige dødsfald om året i Danmark, og den fører til ca. 700 hospitalsindlæggelser. Desuden forårsager støj søvnforstyrrelser for ca. 180 000 personer i Danmark. Støjkortlægningen for den foregående indberetningsrunde (referenceår 2011) er afsluttet, og det samme er handlingsplanerne (referenceår 2013).

⁶³ [Direktiv 2002/49/EF](#).

⁶⁴ WHO/JRC, Burden of disease from environmental noise, Fritschi, L., Brown, A.L., Kim, R., Schwela, D., Kephapoulos, S. (eds), [Verdenssundhedsorganisationens regionskontor for Europa](#), 2011, København, Danmark.

⁶⁵ Det Europæiske Miljøagentur, [Faktablade om støj 2017 \(Noise Fact Sheets 2017\)](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Disse instrumenter, der blev vedtaget efter gennemførelsen af en offentlig høring, bør omfatte foranstaltninger til at holde støjniveauet lavt eller reducere det.

Vandkvalitet og -forvaltning

EU's lovgivning og politik kræver, at virkningen af belastninger på overgangs-, kyst- og ferskvand (herunder overfladevand og grundvand) reduceres væsentligt. At opnå, vedligeholde eller forbedre en god tilstand for vandområder i henhold til vandrammedirektivet vil sikre, at EU-borgere nyder godt af sikkert drikke- og badevand af god kvalitet. Det vil desuden sikre, at næringsstofkredsløbet (kvælstof og fosfor) forvaltes på en mere bæredygtig og ressourceeffektiv måde.

Den eksisterende EU-vandlovgivning⁶⁶ indfører en beskyttende ramme for at sikre høje standarder for alle vandområder i EU og behandler specifikke forureningskilder (f.eks. landbrug, byområder og industrielle aktiviteter). Den kræver også, at de forventede virkninger af klimaforandringer bliver indarbejdet i de tilsvarende planlægningsinstrumenter, f.eks. risikostyringsplaner for oversvømmelser og vandområdeplaner, herunder et foranstaltningsprogram, som omfatter de foranstaltninger, den pågældende medlemsstat påtænker at træffe for at opfylde miljømålene.

Vandrammedirektivet

Danmark har vedtaget og rapporteret anden generation af vandområdeplanerne i henhold til vandrammedirektivet, og Europa-Kommissionen har vurderet status og udvikling siden vedtagelsen af de første vandområdeplaner, herunder foranstaltninger, der foreslås i EIR-rapporten 2017.

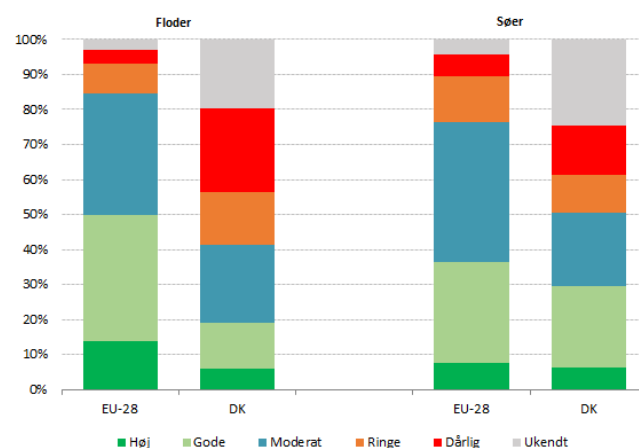
Det **største og mest betydningsfulde pres** på overfladevandområder generelt var udledninger, der ikke var forbundet med kloaknettet (49 %), efterfulgt af dæmninger, barrierer og sluser (26 %), der hovedsageligt er relevante for vandløb. Diffus forurening fra landbruget er ikke rapporteret som et betydeligt generelt pres på overfladevandområder (4 %). Med hensyn til kystnære vandområder har 98 % diffus forurening fra landbruget og 30 % af søer. For **grundvandsforekomster er det største pres** ukendte menneskeskabte belastninger (25 %) og pres fra indvindinger.

⁶⁶ Denne omfatter [badevandsdirektivet \(2006/7/EF\)](#), [direktivet om rensning af byspildevand \(91/271/EØF\)](#) (om udledninger af kommunalt og industrielt spildevand), [drikkevandsdirektivet \(98/83/EF\)](#) (om kvaliteten af drikkevand), [vandrammedirektivet \(2000/60/EF\)](#) (om forvaltning af vandressourcer), [nitratdirektivet \(91/676/EØF\)](#) og [oversvømmelsesdirektivet \(2007/60/EF\)](#).

Organisk forurening var den **væsentligste indvirkning** på alt overfladevand (49 %), efterfulgt af ændrede levesteder, der skyldes morfologiske ændringer (33 %). For kystvande var den vigtigste påvirkning forurening med næringsstoffer, der påvirkede 98 % af vandforekomsterne, og for søer var det 62 %. Den største indvirkning på grundvandet var kemisk forurening (25 %).

Generelt ser det ud til, at der er mangler i de kvalitetselementer, der skal overvåges i Danmark med hensyn til den **økologiske tilstand** og den **kemiske tilstand**. Overfladevandområdernes økologiske tilstand/potentiale er illustreret i figur 17. Det er vanskeligt at sammenligne status mellem første og anden vandområdeplan, fordi afgrænsningen af vandområder er blevet ændret og på grund af ændringer i vurderingsmetoderne. Det overordnede billede viser dog en forringelse af status/potentiale siden den første reviderede vandområdeplan med 5-20 % flere vandområder i mindre end god tilstand/mindre end godt potentiale i den anden vandområdeplan, med undtagelse af kystvande omkring Sjælland, hvor der er en lille forbedring.

Figur 17: Økologisk tilstand eller potentiale for overfladevandområder i Danmark⁶⁷

Med hensyn til **kemisk tilstand** har der været minimale ændringer, og status for de fleste områder er ukendt (98,5 %, en reduktion fra 99,3 % i den første cyklus), hvilket skyldes det forhold, at mindre end 1 % af overfladevandområder overvåges for deres kemiske status. Andelen af overfladevandområder med god kemisk tilstand er 0,8 %, og andelen, der ikke opnår god kemisk tilstand, er på 0,7 %.

Vurderingen af grundvandsforekomsternes kemiske tilstand viser, at 44 % af grundvandsforekomsternes har en god kemisk tilstand, 25 % opnår ikke en god tilstand, og at tilstanden for 31 % er ukendt.

⁶⁷ EEA, [WISE-dashboard](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Antallet af grundvandsforekomster, der overvåges for deres kvantitative tilstand, steg lidt, og det samlede område med grundvandsforekomster, der ikke opnåede god kvantitativ tilstand, aftog betydeligt fra 42 % til 2 %. Vandbalancen beregnes forskelligt i forhold til den første vandområdeplan, hvor vandbalancen blev vurderet ved at screene kriterier for maksimal indvinding/udvinding af grundvand, som ikke må ikke overstige 35 % af den naturlige grundvandsdannelse. Dette kriterium var nu ændret til 30 %.

Der er mangel på indberettede relevante oplysninger om foranstaltninger, så det er ikke muligt at bedømme, om der er gjort fremskridt, bortset fra angivelsen af, at visse foranstaltninger er blevet gennemført. Der er en klar finansiel forpligtelse til gennemførelsen af foranstaltningsprogrammerne.

Nitratdirektivet

For at opfylde sine forpligtelser i henhold til nitratdirektivet anvender Danmark obligatoriske foranstaltninger på hele sit område. Data om vandkvalitet og nitratkoncentrationer viser, at fremskridtene har været langsommere i de senere år. Danmark har stadig problemer med nitratkoncentrationer, navnlig i grundvandet. Landet har også stadig problemer med eutrofiering af overfladevand. Derudover er landbrugsaktiviteter fortsat den væsentligste årsag til dansk landbaseret kvælstofbelastning på kystvande. Dette er et særligt alvorligt problem i betragtning af, at ca. halvdelen af landets floder, der løber ud i Østersøen, allerede har en høj eutrofieringsgrad og er kraftigt påvirket af forurening fra næringsstoffer.

Danmark er i gang med at ændre sin lovgivning hen imod en mere målrettet gennemførelsesordning. Belastning fra landbruget og eksisterende problemer med vandkvaliteten betyder, at Danmark skal sikre, at disse ændringer ledsages af klare miljømålsætninger og effektive håndhævelsesmekanismer. Det vil sikre den nødvendige og rettidige nedbringelse af forureningen fra næringsstoffer i danske farvande og Østersøen.

Drikkevandsdirektivet

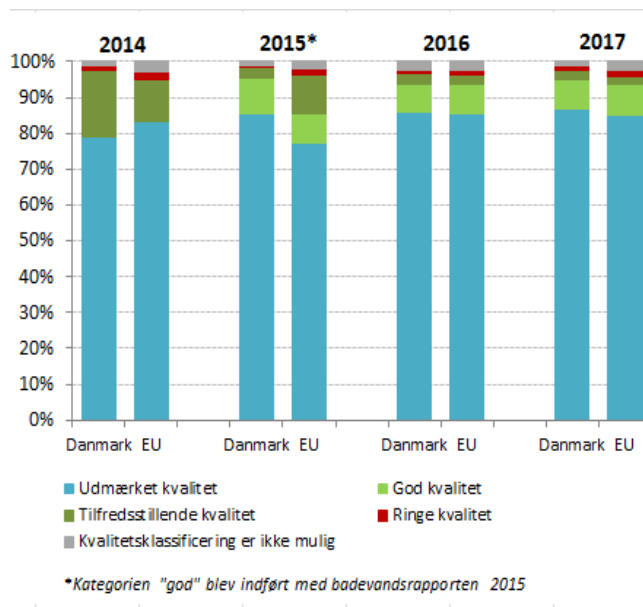
Der foreligger ikke nogen nye oplysninger om drikkevand siden EIR-rapporten 2017⁶⁸.

Badevandsdirektivet

Figur 18 viser, at 86,7 % af de 1 029 danske badevande i 2017 var af udmærket kvalitet, 8,5 % var af god kvalitet, og 2,7 % var af tilfredsstillende kvalitet (i 2016 var det henholdsvis 85,9 %, 8 % og 2,9 %). I 2017 var ti

badevande af ringe kvalitet i Danmark⁶⁹. Der er detaljerede oplysninger om danske badevande på en national portal⁷⁰ og via et interaktivt kort på Det Europæiske Miljøagentur websted⁷¹.

Figur 18: Badevandskvaliteten 2014-2017⁷²

Byspildevandsdirektivet

Danmark har fremragende overholdelsesprocenter, hvad angår kravene i byspildevandsdirektivet. I Danmark opsamles 100 % af spildevandet, og 99,8 % af den mængde, der opsamles, er underlagt sekundær rensning. 95,4 % af den mængde spildevand, der opsamles, er underlagt skærpet rensning. Investeringer i rensning af spildevand i 2017 er højere end i tidligere år, denne stigning i investeringer forventes dog at falde i de kommende år⁷³.

Oversvømmelsesdirektivet

Der stadig behov for betydelige investeringer i Danmark for at fremskynde gennemførelsen af vandrammedirektivet og oversvømmelsesdirektivet, f.eks. ned henblik på at fjerne hindringer for fiskenes migration, bringe floder tilbage til deres oprindelige løb og forskellige foranstaltninger til forebyggelse og afhjælpning af oversvømmelser.

⁶⁹ Det Europæiske Miljøagentur, [European bathing water quality in 2016](#), 2017, s. 17.

⁷⁰ [Badevandskvaliteten ved de danske strande i 2017](#).

⁷¹ Det Europæiske Miljøagentur, [State of bathing waters](#).

⁷² Det Europæiske Miljøagentur, [European bathing water quality in 2017](#), 2018, s. 21.

⁷³ Europa-Kommissionen, Niende rapport om status for gennemførelsen og programmerne for gennemførelsen af byspildevandsdirektivet ([COM\(2017\)749](#)) og Kommissionens arbejdsdokument, der ledsager rapporten (SWD(2017) 445).

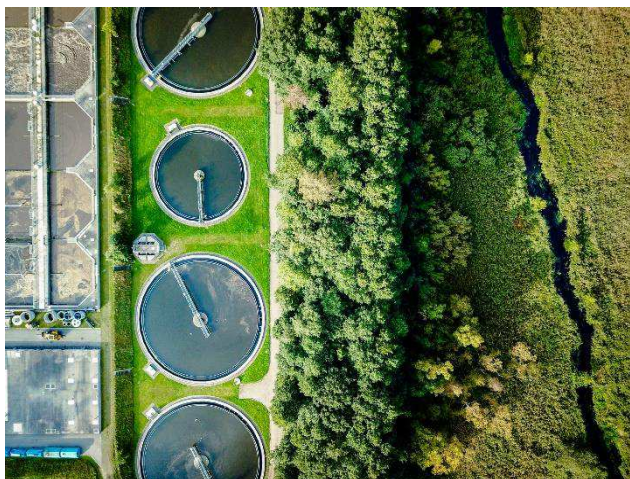
⁶⁸ Overholdelsen af de mikrobiologiske og kemiske parametre i drikkevandsdirektivet var meget høj i den sidste indberetning.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Oversvømmelsesdirektivet etablerede en ramme til vurdering og forvaltning af risikoen for oversvømmelser, der har til formål at reducere de negative følger, der er forbundet med store oversvømmelser.

Danmark har vedtaget og indberettet sine første risikostyringsplaner for oversvømmelser i henhold til direktivet, og Europa-Kommissionen har foretaget en vurdering.

Konklusionen på Kommissionens vurdering var, at der var gjort en god indsats med positive resultater med hensyn til at fastlægge målsætninger og udforme foranstaltninger med fokus på forebyggelse, sikring og beredskab. Vurderingen viste også, at Danmarks risikostyringsplaner for oversvømmelser som det var tilfældet for andre medlemsstater, endnu ikke indeholdt klart prioriterede foranstaltninger og et skøn så fuldstændigt som muligt over omkostningerne ved foranstaltningerne med angivelse af specifikke finansieringskilder. Desuden kan integrationen af risikostyringen for oversvømmelser forbedres, bl.a. på de forskellige forvaltningsniveauer.

Prioriterede tiltag i 2019

- Tage skridt til at forbedre overvågningen af overfladevand ved at inddrage alle biologiske, fysisk-kemiske og hydromorfologiske kvalitetselementer i alle kategorier af vand og øge andelen af vandforekomster, der er omfattet af overvågningen af forurenende stoffer, der er specifikke for vandområder.
- Færdiggøre udviklingen af vurderingsmetoder for alle biologiske kvalitetselementer i alle kategorier af vand, herunder metoder, der er følsomme over for næringsstoffer i vandløb, og inddrage hydromorfologiske kvalitetselementer i klassificeringen af økologisk tilstand.
- Sikre, at lovgivningen, der omhandler forurening fra næringsstoffer fra landbruget, indeholder foranstaltninger, der står i forhold til belastningen fra dansk landbrug og problemer med vandkvaliteten. De

foranstaltninger, der er valgt til at gennemføre direktiverne, bør forbedre vandkvaliteten både på kort og lang sigt.

- Overveje at forbedre integrationen af risikostyringen for oversvømmelser, bl.a. på de forskellige forvaltningsniveauer.

Kemikalier

EU vil sikre, at kemikalier inden 2020 produceres og anvendes på en måde, der minimerer alle alvorlige negative virkninger for menneskers sundhed og miljøet. En EU-strategi for et ugiftigt miljø, der er gunstigt for innovation og udvikling af bæredygtige erstatninger, herunder ikke-kemiske løsninger, er under udarbejdelse.

EU's lovgivning om kemikalier⁷⁴ sørger for en grundlæggende beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet. Den sikrer desuden stabilitet og forudsigelighed for økonomiske operatører på det indre marked.

Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) offentliggjorde i 2016 en rapport om REACH og CLP-Forordningen⁷⁵, der viste, at håndhævelsesaktiviteterne fortsat er under udvikling. Medlemsstaterne arbejder tæt sammen i forummet for informationsudveksling om håndhævelsesaktiviteter⁷⁶. Denne dialog har vist, at der er mulighed for at øge effektiviteten af håndhævelsesforanstaltninger, især hvad angår registreringsforpligtelserne og sikkerhedsdatablade, hvor niveauet for manglende overholdelse er stadig relativt højt.

Der er gjort fremskridt, men der er rum for yderligere forbedring og harmonisering af håndhævelsesaktiviteter i hele EU, herunder kontrol af importerede varer. Håndhævelsen er fortsat svag i nogle medlemsstater, specielt hvad angår importkontrol og forpligtelser i forsyningskæden. Håndhævelsesstrukturen er i de fleste EU-lande kompleks, og håndhævelsesprojekter afslører forskelle i medlemsstaternes overholdelse af kravene.

En undersøgelse under Kommissionen understregede allerede i 2015 betydningen af harmoniseret markedsovervågning og håndhævelse i forbindelse med gennemførelsen af REACH i medlemsstaterne og anså det

⁷⁴ Hovedsageligt for kemikalier: REACH (EUT L 396 af 30.12.2006, s. 1); om klassificering, mærkning og emballering, CLP-forordningen (: EUT L 252 af 31.12.2006, s. 1) sammen med lovgivning om biocidholdige produkter og plantebeskyttelsesmidler.

⁷⁵ Det Europæiske Kemikalieagentur, [Report on the Operation of REACH and CLP 2016](#).

⁷⁶ Det Europæiske Kemikalieagentur, på baggrund af projekterne [REF-1](#), [REF-2](#) og [REF-3](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

for en kritisk succesfaktor i funktionen af et harmoniseret indre marked⁷⁷.

I marts 2018 offentliggjorde Kommissionen en evaluering af REACH⁷⁸. Evalueringen fastslår, at REACH når sine mål, men at fremskridtene er langsommere end forventet. Derudover er registreringsdossiererne ofte ufuldstændige. Evalueringen understreger behovet for at styrke håndhævelsen af alle aktørers forpligtelser, herunder registranternes, downstreambrugernes og navnlig importørernes forpligtelser, for at sikre lige konkurrencevilkår, opfylde REACH's målsætninger og sikre sammenhæng mellem tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet. Konsekvent rapportering af medlemsstaternes håndhævelsesaktiviteter blev i denne henseende anset for vigtig.

I Danmark er Kemikalieinspektionen under Miljøstyrelsen den vigtigste håndhævelsesmyndighed for lovgivning om kemikalier. Den vigtigste lovgivning om kemikalier er loven om kemiske stoffer og produkter. Derudover er kemikalier reguleret ved bekendtgørelser og EU's forordninger om kemikalier. Visse dele af bestemmelserne bliver håndhævet af andre myndigheder.

Kemikalieinspektionen foretager håndhævelseskampagner hvert år for forskellige kemiske stoffer, produkter og genstande. Desuden modtager og besvarer Kemikalieinspektionen klager vedrørende kemiske produkter fra virksomheder, NGO'er, offentligheden og andre myndigheder⁷⁹.

Forbedring af bæredygtigheden i byerne

EU's politik om bymiljø tilskynder byer til at gennemføre politikker for bæredygtig byplanlægning og -design. Disse bør omfatte innovative strategier for offentlig transport og mobilitet i byerne, bæredygtige bygninger, energieffektivitet og bevarelse af biodiversitet i byområderne.

Andelen af befolkningen, der bor i byområder i Europa, ventes at stige til lidt over 80 % inden 2050⁸⁰. Byområder udgør særlige udfordringer for miljøet og menneskers sundhed, men de giver også mulighed for at anvende ressourcer mere effektivt. EU tilskynder kommuner til at blive grønnere gennem initiativer såsom Europas

miljøhovedstad⁸¹, Green Leaf-prisen⁸² og værktøjet Green City Tool⁸³.

Værktøjet Green City Tool, der blev iværksat under Europa-Kommissionens grønne uge i 2018, giver byer mulighed for at vurdere og benchmarke deres resultater på miljøområdet. Det tilbyder desuden rådgivning og anbefalinger med eksempler på god praksis om, hvordan man gør byer grønnere.

Finansiering af grønnere byer

Danmark deltager i det europæiske byudviklingsnetværk⁸⁴. Dette netværk omfatter mere end 500 byer i hele EU, der er ansvarlige for gennemførelsen af integrerede foranstaltninger på grundlag af bæredygtige byudviklingsstrategier, der finansieres af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) i perioden 2014-2020.

Et af initiativerne i byudviklingsnetværket, der fik støtte fra EFRU, er nyskabende foranstaltninger i byerne. Nyskabende foranstaltninger i byerne er en metode til at afprøve nye og udokumenterede løsninger til tackling udfordringer i byområder. EFRU's samlede budget til nyskabende foranstaltninger i byerne er på 372 mio. EUR for perioden 2014-2020⁸⁵.

Et af projekterne i nyskabende foranstaltninger i byerne kaldes TUPPAC (Transforming Urban Planning Providing Autonomous Collective mobility). TUPPAC modtager finansiering for 3,4 mio. EUR og bliver gennemført i Albertslund, en forstad til København. TUPPAC-projektet vil løse udfordringen "first-and-last-mile", det navn man har givet problemet med offentlig transport, der sjældent stopper direkte foran passagerens destination (uanset om den destination er arbejde, hjem eller en butik). TUPPAC-projektet vil løse udfordringen ved hjælp af LOOP City — et samarbejde mellem ti kommuner i udkanten af København. I perioden 2018-2024 vil der blive bygget en ny letbane med 29 nye stationer i LOOP City. Målet er at tilskynde passagerer til at benytte offentlige transportmidler, der fokuserer på det fysiske miljø og stationer tæt på.

⁷⁷ Europa-Kommissionen, [Monitoring the Impacts of REACH on Innovation, Competitiveness and SMEs, Final Report](#), 2015.

⁷⁸ [COM\(2018\) 116](#).

⁷⁹ Det Europæiske Kemikalieagentur, [Nationale tilsynsorganer, Danmark](#).

⁸⁰ Europa-Kommissionen, [Pollution, by degree of urbanisation](#).

⁸¹ Europa-Kommissionen, [European Green Capital](#).

⁸² Europa-Kommissionen, [European Green Leaf Award](#).

⁸³ Europa-Kommissionen, [Green City Tool](#).

⁸⁴ Europa-Kommissionen, [The Urban Development Network](#).

⁸⁵ Europa-Kommissionen, [Urban Innovative Actions](#).

Projektet vil løse fremtidige udfordringer ved bytrafikken, der vedrører indførelse af førerløs teknologi. Udvikling af førerløs teknologi går stærkt, og den vil ændre mobiliteten i byerne i de kommende årtier. Det rejser imidlertid også spørgsmål som: hvordan kan autonome køretøjer blive en integreret del af offentlig transport, og hvordan vil de påvirke byplanlægningen? TUPPAC-projektet vil gøre det lettere for helt nye former for innovative mobilitetstjenester at komme frem. Dette vil ske ved at løse udfordringen "first-and-last-mile" ved at bygge nye letbanestationer tæt på borgerne.

Deltagelse i EU's initiativer og netværk i byerne

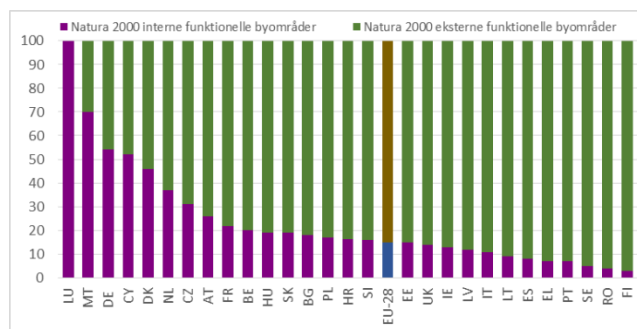
Danske kommuner er generelt involveret i EU's initiativer vedrørende miljøbeskyttelse og klimændringer.

Fire danske byer, lokalsamfund og regioner er involveret i URBACT-initiativet for at støtte bæredygtig byudvikling. De er involveret i ti af URBACT's tematiske netværk⁸⁶.

Flere netværksprojekter under Horisont 2020 har også bidraget til danske byers bæredygtighed. CIVITAS-projektet omfatter tre kommuner, der repræsenterer Danmark i en fælles indsats for at opnå renere og bedre transport i byerne⁸⁷.

Danske byer er også aktive i initiativer såsom Eurocities og borgmesterpagten. 37 danske byer er involveret i borgmesterpagten under koordinering af Region Midtjylland, KKR Sjælland og Region Sjælland. I maj 2018 havde Frederikshavn, Helsingør, Norddjurs, Ringkøbing-Skjern, Ringsted, Slagelse, Solrød, Sønderborg og Vordingborg allerede forelagt deres 2020-handlingsplaner. Resultaterne af disse handlingsplaner bliver nu overvåget. Yderligere seks byer har som minimum fremlagt deres klimahandlingsplaner og -forpligtelser for 2020 eller 2030⁸⁸.

Figur 19: Andel af Natura 2000-nettet i funktionelle byområder⁸⁹

Disse initiativer og netværk i byområder bør hilses velkommen og styrkes, fordi de bidrager til et bedre bymiljø. I 2017 mente 12,7 % af den danske befolkning, der bor i byerne, at deres boligområde var påvirket af forurening, snavs og andre miljøproblemer. Dette er en stigning fra 2015 og 2016, hvor 10,0 % af den danske befolkning, der bor i byer, var af denne opfattelse. Disse tal er dog væsentligt lavere end niveauet for EU-28 (20 % i 2017, 18,9 % i 2016 og 19,2 % i 2015) og tilsvarende resultater, der er registreret i Sverige og Finland⁹⁰.

Natur og byer

Over 46 % af Natura 2000-nettet i Danmark ligger inden for funktionelle byområder⁹¹, altså langt over EU-gennemsnittet på 15 % (se figur 19).

Byspredning

Danmark havde en vægtet byspredningssats på 3,04 UPU/m²⁹² i 2009 sammenlignet med et EU-gennemsnit (EU-28 + 4) på 1,64 UPU/m², en stigning på 2 % i perioden 2006-2009⁹³.

Trafikal overbelastning og mobilitet i byer

Trafikal overbelastning er ikke et af de væsentligste miljømæssige problemer, der påvirker Danmark. Mange af de emner, der behandles i denne rapport, vedrører imidlertid i et vist omfang trafikal overbelastning, især for luftkvalitet og støj.

Det samlede antal vejkøretøjer nåede i 2015 op på 2,8 millioner, en stigning i antallet af køretøjer pr. 1 000 indbyggere fra 494 i 2014 til 501 EUR i 2015.

Denne stigning har betydet, at den gennemsnitlige fører tilbringer flere timer hvert år i trafikal overbelastning, fra

⁸⁹ Europa-Kommissionen, [Syvende rapport om økonomisk, social og territorial samhørighed](#), 2017, s. 121.

⁹⁰ Europa-Kommissionen, Eurostat, [Pollution, grime or other environmental problems by degree of urbanisation](#).

⁹¹ Europa-Kommissionen, [Definition af funktionelle byområder](#).

⁹² Byspredningsenheder måler størrelsen af et bebygget område samt graden af spredning i hele regionen.

⁹³ Det Europæiske Miljøagentur, [Urban Sprawl in Europe, bilag I](#), 2014, s. 4-5.

⁸⁶ URBACT, [tilknyttede netværk efter land](#).

⁸⁷ Europa-Kommissionen, [Horisont 2020, Civitas-projektet](#).

⁸⁸ Borgmesterpagten for klima og energi; [signatarlande](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

21,5 timer i 2014 til 22,1 timer i 2016. Danmark ligger langt under Det Forenede Kongerige, som er det land i EU's, der klarer sig dårligst på dette parameter med 45,1 timer⁹⁴.

Vejtrafikintensitet pr. enhed af BNP i Danmark var i 2014 248 køretøjskilometer/1000 USD, hvilket er tæt på OECD-gennemsnittet for Europa på 254 køretøjskilometer/1000⁹⁵USD.

Hvad angår mobilitet i byer pendlede ca. 65 % af danske medarbejdere i 2016 mere end 5 km til arbejde⁹⁶. Private køretøjer er den hyppigst anvendte transportform i Danmark og tegnede sig for 60 % af alle pendlerture i 2009. Cykler udgør dog en bemærkelsesværdig høj andel, mere end 20 % af alle ture. Offentlig transport er også en stor bidragsyder og transporterer 13 % pendlerne⁹⁷.

Fordelingen på passagertransportformer i 2015 viser, at personbiler tegnede sig for 80,8 % den indenlandske personbefordring i Danmark (EU-28 var på 83,4 %). Busser og trolleybusser tegnede sig for ca. 9,9 % (EU-28 var på 9,1 %) og tog for 9,3 % (EU-28 var på 7,6 %)⁹⁸.

⁹⁴ Europa-Kommissionen, [Hours spent in road congestion annually](#).

⁹⁵ OECD, Road traffic intensity per unit of GDP, 2014 or latest available year », in Sectoral and Economic Trends of Environmental Significance, OECD publications, Paris, 2015.

⁹⁶ Danmarks statistik, antal lønmodtagere (i slutningen af november 2016) fordelt på arbejdssted, tid, pendlerafstand og køn.

⁹⁷ Danmarks transportministerium, det danske transportsystem, fakta og tal, 2011.

⁹⁸ Eurostat, [Passenger transport Statistics by modal split](#).

Del II: Bemyndigelsesramme: Gennemførelsesværktøjer

4. Grønne afgifter, grønne offentlige indkøb, finansiering af og investeringer i miljøtiltag

Grønne afgifter og miljøskadelige tilskud

Økonomiske incitamenter, afgifter og andre økonomiske instrumenter er effektive metoder til at opfylde miljøpolitiske mål. Handlingsplanen for den cirkulære økonomi tilskynder brugen heraf. Miljøskadelige tilskud overvåges inden for rammerne af det europæiske semester og styringsprocessen for energiunionen.

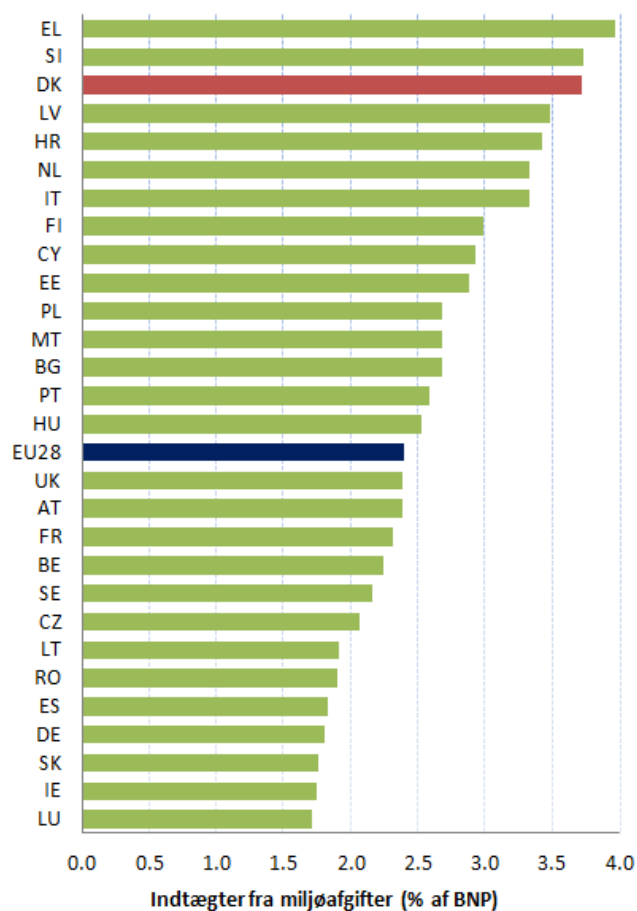
Danmarks indtægter fra miljørelaterede afgifter er fortsat blandt de højeste i EU. Miljøafgifter tegnede sig for 3,72 % af BNP i 2017 (EU-28-gennemsnittet: 2,4 %) som vist i figur 20. Samme år tegnede energiafgifter sig for 2 % af BNP mod et EU-gennemsnit på 1,84 %⁹⁹. I 2017 udgjorde indtægterne fra miljøafgifter 7,98 % af de samlede skatteindtægter og bidrag til sociale sikringsordninger (højere end EU-28-gennemsnittet på 5,97 %).

Skattestrukturen i Danmark viser, at andelen af indtægter fra beskatning af arbejdskraft af de samlede skatteindtægter er høj, 50,7 % i 2016. Den indirekte skattebyrde på arbejdskraft var i 2016 på 34,6 %¹⁰⁰. Forbrugsskatter er relativt lave (31,1 %, en 19. plads i EU-28). Dette tyder på, at der er et stort potentiale i at flytte skatter væk fra arbejdskraft og over på forbrug, og navnlig til miljøskadeligt forbrug de steder, hvor afgifter og gebyrer er det rette instrument.

Kommissionen har gentagne gange i det europæiske semester understreget, at afgifter på forurening og afgifter med henblik på at bekæmpe klimændringer i Danmark er højere end andre steder i Europa. Kommissionen har dog også påpeget, at tidligere stigninger i afgifter på emissioner af nitrogenoxider er ved at blive rullet tilbage¹⁰¹. Et af landets mest effektive miljøafgifter er pesticidafgiften, der har bidraget til at reducere belastningen fra pesticider på menneskers sundhed og miljøet med 40 % fra 2011 til 2016¹⁰². En anden afgift, der er gavnlig for miljøet, er afgiften på mineralsk fosfor i foder, som har bidraget til at mindske forbruget af mineralsk fosfor i foderstoffer med 15 % siden 2005. Afgiften på fosfor kunne imidlertid miljømæssigt og økonomisk have været mere effektiv,

hvis den gjaldt for alle kilder, herunder mineralske gødningsstoffer¹⁰³.

Figur 20: Indtægter fra miljøafgifter i % af BNP, 2017¹⁰⁴

Samtidig faldt tilskud til fossile brændstoffer de seneste ti år som følge af udfasningen af tilskuddet ved hjælp af indirekte afgifter på diesel, hvor energiaften var lavere sammenlignet med benzin¹⁰⁵. Tilskud til fossile brændstoffer, hovedsagelig den lavere energiafgift på diesel, beløb sig i 2016 til 1,2 mia. EUR.

Der har imidlertid været få fremskridt med hensyn til at begrænse af "dieseldifferentieringen" (forskellen i prisen på diesel i forhold til benzin) siden 2005. I 2016 var der

⁹⁹ Eurostat, [Environmental tax revenues, 2018](#).

¹⁰⁰ Europa-Kommissionen, [Taxation Trends Report](#), 2017.

¹⁰¹ [SWD\(2018\) 203](#), s.39.

¹⁰² [Evaluering af den differentierede pesticidafgift](#).

¹⁰³ IEEP, [Animal feed mineral phosphorus tax in Denmark](#).

¹⁰⁴ Eurostat, [Environmental tax revenues, 2018](#).

¹⁰⁵ OECD, [oversigt over støtteforanstaltninger til fossile brændstoffer](#), 2018.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

stadig en forskel på 46 % mellem afgiftssatserne for benzin og diesel, en af de højeste dieseldifferentieringer i EU¹⁰⁶. Det bør dog bemærkes, at visse dieselmotorer i Danmark pålægges en kompensationsafgift eller udligningsafgift, der gennemsnitligt udligner "dieseldifferentieringen". Satser for punktafgifter på benzin og diesel i 2016 svarede til dem, der blev opkrævet i 2015 (0,61 EUR pr. liter benzin og 0,44 EUR for diesel)¹⁰⁷.

Den skattemæssige behandling af firmabiler giver ikke anledning til bekymring i Danmark. Der blev indført nye skatteregler for firmabiler i 2018. Den vigtigste af disse øgede årlige vejafgifter var nedsættelsen af afgifter på elbiler¹⁰⁸.

Danmark opkræver CO₂-baserede afgifter på motorkøretøjer. Den årlige vægtafgift (også kaldet grøn ejeravgift) er baseret på bilens gennemsnitlige brændstofforbrug pr. kilometer. Skattebehandlingen af biogas- og naturgasdrevne køretøjer er den samme som for dieseldrevne biler, hvorimod benzindrevne biler gennemsnitligt betaler mere¹⁰⁹. Incitamerter til at købe køretøjer med lavere CO₂-emissioner var almindelige i 2016. Nogle af disse incitamerter var knyttet de årlige vægtafgifter, vejafgifter, afgifter for områder med færdselstæthed eller lavemissionsområder. Andre incitamerter var knyttet til erhvervelsen af biler og brug af offentlig infrastruktur¹¹⁰.

¹⁰⁶ Det Europæiske Miljøagentur, [Environmental taxation and EU environmental policies](#), 2016, s. 27.

¹⁰⁷ Europa-Kommissionen, [Search tax](#).

¹⁰⁸ Fleet Europe, [Major changes to company car taxation in Europe](#), 2018.

¹⁰⁹ ACEA, [Co2 Based Motor Vehicle Taxes in the EU](#).

¹¹⁰ Det Europæiske Miljøagentur, [Appropriate taxes and incentives do affect purchases of new cars](#), 2018.

Denne rapport om revision af gennemførelsen af miljøreglerne i 2019 tyder også på, at afgiftssystemet kan anvendes miljøpolitisk og samtidig øge indtægterne. Navnlig vil en mere lige skattebehandling af transportbrændstoffer (jf. kapitel 3 om luftkvalitet) (f.eks. diesel) forbedre miljøet og skabe incitamerter til at reducere forurening med nitrogenoxid.

Danmark har tilpasset en aftale om fremtidige afgifter for elbiler, plug-in-hybridbiler og biler med brændselsceller ved langsomt at indføre afgifter på elbiler, plug-in-hybridbiler og hydrogenbiler. Et af de vigtigste elementer i denne tilpasning er registreringsafgiften for elbiler, som nu vil forblive på 20 % af satsen for almindelige afgifter (plus et grundlæggende fradrag på 10 000 DKK), indtil 5 000 af disse biler er registreret for første gang eller senest den 1. januar 2019. Herefter bliver afgiften gradvist øget hvert år frem til 2022, når den er fuldt indfaset. I perioden 2017-2021 vil der være en midlertidig nedsættelse af registreringsafgiften på 1 700 DKK pr. kWh batterikapacitet (for batterier med en kapacitet på højst 45 kWh). Indfasningsordningen for plug-in-hybridbiler og hydrogenbiler svarer til indfasningsordningen for elbiler.

Anvendelse af alternative brændstoffer i nye personbiler, der sælges i Danmark, har været stigende i de senere år. I 2015 var antallet af nye personbiler, der anvender alternative brændstoffer, ti gange større end i 2011. 2016 var dog det første år siden 2013, hvor markedsandelen af personbiler, der anvender alternative brændstoffer, faldt (fra 2,42 % i 2015 til 0,66 %). Faldet skyldes især, at støtten til elbiler blev fjernet i 2015. Den danske regering ønsker at stoppe salget af nye benzin- og dieselmotorer inden 2030 og plug-in-hybridbiler inden 2035. Regeringen arbejder også for et klimaneutralt samfund (nul nettoemissioner) inden 2050, dvs. at Danmark vil optage mindst lige så mange drivhusgasser, som der udledes¹¹¹.

Grønne offentlige indkøb

EU's politikker om grønne offentlige indkøb opfordrer medlemsstaterne til at træffe yderligere foranstaltninger for at anvende kriterier for grønt indkøb i mindst 50 % af de offentlige udbud. Europa-Kommissionen bidrager til at øge anvendelsen af offentlige indkøb som et strategisk værktøj, der øger miljøbeskyttelsen.

Købekraften for offentlige indkøb beløber sig til ca. 1,8 mia. EUR i EU (ca. 14, % af BNP). En betydelig del af disse midler går til sektorer med en høj miljøbelastning såsom bygge- og transportbranchen. Grønne offentlige indkøb kan derfor i høj grad bidrage til at nedbringe de negative virkninger ved offentligt forbrug på miljøet og kan

¹¹¹ Europa-Kommissionen, [Transport in the European Union Current Trends and Issues](#), 2018, s. 27-28 ff.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

fremme udviklingen af bæredygtige innovative virksomheder. Kommissionen har foreslået EU's fælles kriterier for grønne offentlige indkøb¹¹².

Som led i regeringens strategi om "intelligent offentligt indkøb" bliver der gennemført en national strategi for grønne offentlige indkøb. Danmark har vedtaget et vejledende politisk mål om, at 50 % af alle offentlige indkøb skal være grønne.

Der er udarbejdet ufravigelige regler om grønne offentlige indkøb for køb af træ og træbaserede produkter; energiforbrugende produkter; og køretøjer til vejtransport. Den danske regering anbefaler, at EU's kriterier for grønne offentlige indkøb anvendes for produktgrupper, hvor der ikke er nogen nationale retningslinjer.

I 2016 blev der nedsat en national arbejdsgruppe, der skulle hjælpe offentlige institutioner (kommuner) med at gennemføre grønne offentlige indkøb. Den nationale arbejdsgruppe supplerer Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb og Forum for Bæredygtige Indkøb.

I Danmark blev der udviklet særlige værktøjer for 13 forskellige produktgrupper som en hjælp til indkøbere, når de skal vurdere de samlede omkostninger ved ejerskab. Disse sektorer er computere, computerskærme, multifunktionsenheder, servere, lagringsenheder, projektører, udstyr til store netværk, udstyr til små netværk, nødstrømsforsyning, bidetanordninger, belysning, selvbetjeningsmaskiner samt køleskabe og fryser. Som led i regeringens strategi for en cirkulær økonomi bliver der udviklet flere værktøjer.

Den danske regering gennemførte en undersøgelse af grønne offentlige indkøb på nationalt plan i 2013. Rapporten omfattede ni af de produktområder, der er omfattet af målet på 50 %. Den offentliggjorde en rapport om denne undersøgelse i 2016. Rapporten konkluderer, at alle de relevante grønne kriterier blev anvendt i 24 % af udbuddene, og at et eller flere kriterier blev anvendt i 71 % af udbuddene.

En separat undersøgelse af grønne offentlige indkøb gennemført af Europa-Parlamentet viser, at Danmark er blandt frontløberne i EU med hensyn til gennemførelsen af sin nationale handlingsplan om grønne offentlige indkøb¹¹³.

¹¹²I meddelelsen "Offentlige indkøb for et bedre miljø" ([KOM\(2008\) 400](#)) anbefalede Kommissionen, at der blev oprettet en procedure for fastsættelse af fælles kriterier for grønne offentlige indkøb. Grundprincippet i grønne offentlige indkøb hviler på klare, verificerbare, begrundede og ambitiøse miljøkriterier for produkter og tjenesteydelser på grundlag af en levetidsbetragtning og et videnskabeligt evidensgrundlag.

¹¹³Europa-Parlamentet, [Green Public Procurement and the Action Plan for the Circular Economy](#), 2017, s. 79-80 ff.

Finansiering af og investeringer i miljøprojekter

Bestemmelserne om de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde) forpligter medlemsstaterne til at fremme miljø og klima i deres finansieringsstrategier og -programmer for økonomisk og social politik samt politik for territorial samhørighed, landdistriktsudvikling og havpolitik.

Opnåelse af bæredygtighed indbefatter mobilisering af offentlige og private finansieringskilder¹¹⁴. Anvendelse af de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde)¹¹⁵ er afgørende, hvis landene skal opfylde deres miljømål og integrere disse i andre politikområder. Andre instrumenter såsom Horisont 2020, LIFE-programmet¹¹⁶ og Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)¹¹⁷ kan også støtte gennemførelsen og udbredelsen af god praksis.

Det er afgørende at gøre god brug af ESI-fondene¹¹⁸ for at nå miljømålene og integrere dem i andre politikområder. Andre instrumenter såsom Horisont 2020, LIFE-programmet og EFSI¹¹⁹ kan også støtte gennemførelsen og udbredelsen af god praksis.

I særnummeret af Eurobarometer 2017¹²⁰ om EU-borgernes holdning til miljø bakkede 87 % af danskerne generelt op om større EU-investeringer i miljøbeskyttelse (EU-28-gennemsnittet var på 85 %).

De europæiske struktur- og investeringsfonde 2014-2020

¹¹⁴Jf. f.eks. [handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst \(COM\(2018\) 97\)](#).

¹¹⁵F.eks. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond (ESF), Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF). EFRU, Samhørighedsfonden og ESF udgør tilsammen fondene under samhørighedspolitikken.

¹¹⁶Europa-Kommissionen, [LIFE-programmet](#).

¹¹⁷Den Europæiske Investeringsbank, [Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, 2016](#).

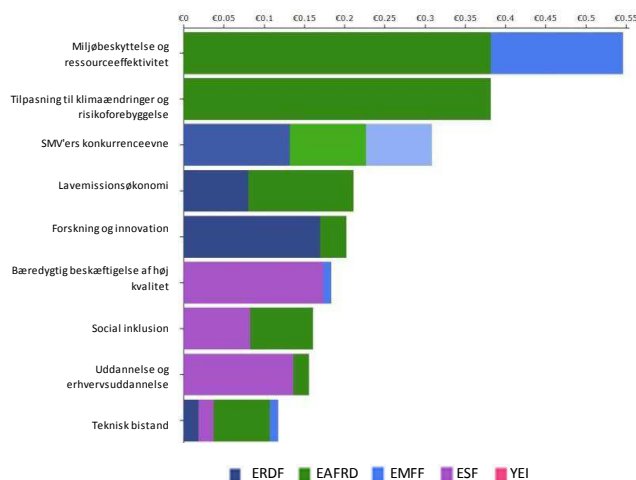
¹¹⁸ESI-fondene består af fem fonde: Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond (ESF), Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF). EFRU, Samhørighedsfonden og ESF udgør tilsammen fondene under samhørighedspolitikken.

¹¹⁹Den Europæiske Investeringsbank, [Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, 2016](#).

¹²⁰Europa-Kommissionen, [Special 468 Eurobarometer](#), "Attitudes of European citizens towards the environment", 2017.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Figur 21: ESI-fondene 2014-2020 – EU-tildeling efter tema, Danmark (mia. EUR)¹²¹

Danmark har gennem fire nationale programmer fået tildelt midler for 1,25 mia. EUR fra ESI-fondene for perioden 2014-2020. Det betyder, at Danmark sammen med det nationale bidrag på 722 mio. EUR har et samlet budget på 1,97 mia. EUR til at investere i forskellige områder såsom SMV-støtte til social inklusion, lavemissionsøkonomi og akvakultur.

Samhørighedspolitik

For perioden 2014-2020 forvalter Danmark to operationelle programmer under EU's samhørighedspolitik. Et af dem modtager finansiering fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og det andet fra Den Europæiske Socialfond (ESF).

For perioden 2014-2020 er Danmark blevet tildelt finansiering fra samhørighedspolitikken for ca. 553 mio. EUR. Dette beløb er blevet fordelt som følger:

- 84 mio. EUR til overgangsregioner (Sjælland)
- 329 mio. EUR til mere udviklede regioner (Nordjylland, Midtjylland, det sydlige Danmark og hovedstadsregionen (Storkøbenhavn) samt Bornholm)
- 140 mio. EUR til europæisk territorielt samarbejde.

Af disse 553 mio. EUR bidrager ESF-fondene i Danmark med mindst 206,6 mio. EUR. Det nøjagtige finansieringsbeløb fra Den Europæiske Socialfond vil blive fastsat på baggrund af de specifikke udfordringer, landet skal løse på de områder, der er omfattet af Den Europæiske Socialfond.

EU-investeringerne vil styrke konkurrenceevnen. De vil også fremme beskæftigelse og vækst ved at støtte

innovation, lavemissionsøkonomi og uddannelse. Desuden vil EU-investeringerne fremme iværksætteri, bekæmpe social udstødelse og bidrage til at opbygge en miljøvenlig og ressourceeffektiv økonomi.

Udvikling af landdistrikterne

Danmark står over for flere miljøbelastninger i landdistrikterne. Disse belastninger skyldes primært intensiv afgrødeproduktion og animalsk produktion.

Det danske program for udvikling af landdistrikterne beskriver landets prioriteter for anvendelsen af de 1 191 mia. EUR, der er til rådighed for perioden 2014-2020. Denne finansiering omfatter 919 mio. EUR fra ELFUL, 268 mio. EUR fra national medfinansiering og 4 mio. EUR i supplerende national finansiering.

Planerne for programmet for udvikling af landdistrikterne er at yde finansiering til støtte for investeringer på følgende områder.

- På bedriftsniveau er der støtte til installering af nyt og mere ressourceeffektivt udstyr i stalde til animalsk produktion. Dette udstyr kan f.eks. medføre: mere præcis fodring af dyr; lavere el- og vandforbrug; reducerede emissioner og bedre dyrevelfærd. Der ydes også støtte til nye landbrugsmaskiner, som giver mulighed for en mere præcis (og derfor reduceret) anvendelse af gødning og pesticider. Maskiner med lavere brændstofforbrug (og derfor lavere emissioner) er også støtteberettigede. Der er sammenlagt planer om at støtte 2 400 projekter i programmeringsperioden.
- Et andet vigtigt område, der vil modtage støtte, er oprettelsen af vådområder. Målet for disse vådområder er at udvinde nitrogen og fosfor fra afledningsvand, inden det løber ud i søer, floder og havet. Der planlægges to typer vådområder: store vådområder, der hovedsagelig etableres af kommunerne og involverer flere jordejere, og konstruerede vådområder, der etableres på bedriftsniveau. Målet er at etablere 1 000 konstruerede vådområder.
- Der ydes også støtte til projekter til ekstensivering af landbrug i lavtliggende områder og tørveholdig eller organogen jord.
- Andre typer af støtteberettigede projekter omfatter: i) forberedelse af Natura 2000-områder til græsning og ii) etablering af områder for at forbedre betingelserne for arter, der er opført i bilag IV i habitatdirektivet.
- Et andet miljøfremmende initiativ er skovrejsning samt at gøre landskabet mere tiltrækkende. Programmet til udvikling af landdistrikter omfatter planer om beplantning af i alt 7 500 ha ny skov.

¹²¹ Europa-Kommissionen, [data fra de europæiske struktur- og investeringsfonde fordelt på land](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Programmet til udvikling af landdistrikter indeholder desuden planer for arealbaserede støtteordninger, hvoraf to er beskrevet nedenfor.

- Den største foranstaltning under de arealbaserede støtteordninger 2017 er støtte til økologisk landbrug, hvor der benyttes økologiske produktionsmetoder på ca. 250 000 ha, hvilket er en stigning på 100 000 ha på ti år. Støtten ydes ved overgangen til eller opretholdelsen af økologiske driftsmetoder i landbruget.
- Den anden primære arealrelaterede støtteordning er støtte til arealforvaltning gennem græsning eller flytning af græsarealer og naturområder. De områder, der er berørt af denne ordning, er Natura 2000-områder, områder af høj landskabsværdi, lavtliggende organogene områder og vådområder. Forvaltningsordningen for græsningsarealer bidrager til opfyldelsen af Natura 2000-planerne og EU's mål om at bevare biodiversiteten. Danmarks mål er, at der forvaltes mindst 90 000 ha primært inden for Natura 2000-områder under denne ordning i 2020.

For at sikre at disse forskellige miljøordninger er velkendte og gennemføres korrekt, har Danmark siden 2015 tilvejebragt uddannelse af rådgivere og lokale myndigheder. Den nuværende uddannelse er planlagt for en treårig periode fra 2017 til 2019 som en foranstaltning i regeringens indgåelse af naturpakken i 2016. I alt er over 1 600 personer blevet uddannet i naturforvaltning og miljøvenlige produktionsmetoder i perioden 2015-2018.

Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

For perioden 2014-2020 var Danmarks investeringspakke for landets hav-, fiskeri- og akvakultursektor på i alt 267,6 mio. EUR, herunder 208,4 mio. EUR EU-midler.

Et af hovedformålene med det danske program er at fremme gennemførelsen af forbuddet mod udsmid. Støtte fra Den Europæiske Hav- og Fiskerifond vil derfor være rettet mod investeringer, der sigter mod at reducere og håndtere uønskede fangster. Andre områder, der vil modtage omfattende støtte, er: i) beskyttelse af biodiversitet i havene og ii) genoprettelse af floder for at beskytte biodiversiteten og for at lette fiskenes migration.

Connecting Europe-faciliteten (CEF)

CEF er et centralt EU-finansieringsinstrument, der er udviklet specielt til at rette investeringer mod europæisk transport, energi og digital infrastruktur for at afhjælpe manglende forbindelser og flaskehalse samt fremme bæredygtighed.

Ved udgangen af 2017 havde Danmark indgået aftaler for 668 mio. EUR til projekter under CEF¹²².

Horisont 2020

Danmark har nydt godt af finansiering under Horisont 2020 siden programmets start i 2014. I januar 2019 er 681 deltagere blevet tildelt et maksimalt beløb på 282,3 mio. EUR til projekter fra arbejdsprogrammerne for de samfundsmæssige udfordringer, der beskæftiger sig med miljøspørgsmål^{123 124}.

Ud over ovennævnte arbejdsprogrammer forekommer udgifter til klima og biodiversitet i hele Horisont 2020. I Danmark omfattede de projekter, der blev godkendt til finansiering under arbejdsprogrammer i Horisont 2020 indtil december 2018, 284 mio. EUR til klimaindsatser (28,5 % af det samlede Horisont 2020-bidrag) og 64 mio. EUR til biodiversitetsrelaterede tiltag (6,5 % af Horisont 2020-bidraget til landet)¹²⁵.

LIFE-programmet

LIFE-programmet er EU's finansieringsinstrument til miljø- og klima. Siden lanceringen i 1992 har LIFE-programmet medfinansieret i alt 95 projekter i Danmark¹²⁶. Disse projekter tegnede sig for en samlet investering på 242 mio. EUR, hvoraf de 108 mio. EUR blev ydet af EU. Af disse projekter var 57 koncentreret om miljøinnovation; 35 var fokuseret på naturbevarelse og biodiversitet; to havde fokus på oplysning og kommunikation; og et var koncentreret om teknisk bistand.

For perioden 2014-2017 har EU tildelt 13 mio. EUR til danske projekter¹²⁷. RigKilde-LIFE er et af disse projekter. Det omfatter foranstaltninger til at genoprette og bevare kalkaflejrende kilder, kalkrige lavmoser samt alkaliske lavmoser i Danmark. Det bidrag, der er anmodet om fra EU til RigKilde-LIFE, er på mere end 3,5 mio. EUR¹²⁸.

Den Europæiske Investeringsbank

¹²² Europa-Kommissionen, [det europæiske semester, landerapport for Danmark](#), 2018, s. 13.

¹²³ Europa-Kommissionens [egne beregninger på grundlag af CORDA \(dataene i det fælles datawarehouse for forskning\)](#). Et maksimalt tilskudsbeløb er det maksimale tilskudsbeløb, som Kommissionen har fastsat. Det svarer som regel til det beløb, der er anmodet om, men det kan være lavere.

¹²⁴ F.eks. ii) fødevarerikkerhed, bæredygtigt landbrug og skovbrug, havforskning og forskning i indre vandveje samt bioøkonomien; iii) sikker, ren og effektiv energi; iv) intelligent, grøn og integreret transport; og v) klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råstofforsyning.

¹²⁵ Europa-Kommissionens [egne beregninger på grundlag af CORDA \(dataene i det fælles datawarehouse for forskning\)](#).

¹²⁶ [Europa-Kommissionen, LIFE i Danmark, 2017](#).

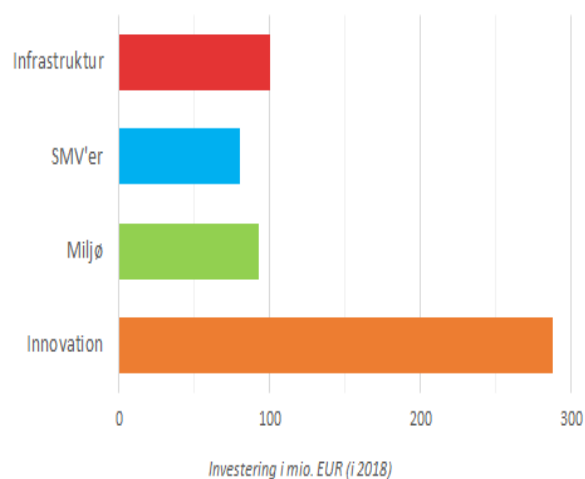
¹²⁷ Kommissionens tjenestegrene på basis af data leveret af Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder.

¹²⁸ Europa-Kommissionen, [RigKilde-LIFE](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Lån fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB) i Danmark beløb sig i perioden 2013-2017 til næsten 3,5 mia. EUR (26 mia. DKK)¹²⁹. Alene i 2018 lånte EIB-Gruppen (Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond)¹³⁰ danske virksomheder og offentlige institutioner næsten 560,8 mio. EUR, som vist i figur 22. Af dette beløb blev 92,4 mio. EUR (16 %) investeret direkte i miljørelaterede projekter.

Figur 22: EIB-lån til Danmark i 2018¹³¹

I 2018 indgik EIB en låneaftale for 100 mio. EUR til udvikling af to boligkomplekser med standarder for næsten energineutrale bygninger. Projektet består af seks bygninger, som tilsammen giver 660 nye lejligheder i hovedstadsområdet. De nye bygninger vil allerede opfylde de fremtidige krav til næsten energineutrale bygninger for Danmark, fordi deres primære nettoenergiforbrug vil være betydeligt lavere end de nuværende danske standarder for næsten energineutrale boliger. Den gennemsnitlige værdi for energiforbruget i disse nye lejligheder forventes at ligge på ca. 18 kWh/m² pr. år. Det forventes, at projektet vil generere primære energibesparelser på 764 MWh om året (for alle seks bygninger) ved sammenligning med de eksisterende bygningsstandarder.

Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer er et initiativ, der skal bidrage til udligningen af de nuværende investeringsforskelle i EU. I januar 2019 havde den mobiliseret 748 mio. EUR i Danmark, og de sekundære investeringer, som dette har udløst, forventes at beløbe sig til 4,6 mia. EUR¹³².

En af de investeringsfonde, der støttes af EFSI, er en EFSI-infrastrukturfond, som investerer i store energirelaterede projekter med fokus på offshore-vind, biomasse og transport af elektricitet, hovedsagelig i det nordlige og vestlige Europa. Dette vil gavne Danmark, som har en lang række af sådanne offshore-projekter.

National finansiering af miljøtiltag

Danske offentlige udgifter til miljøbeskyttelse var i 2016 på 1,7 mia. EUR, en stigning på 1 % fra 2015¹³³. 6 % af disse betalinger var tildelt affaldshåndteringsaktiviteter (gennemsnittet i EU var på 49,7 %). Der blev afsat 25,7 mio. EUR til spildevandshåndtering (2,2 % af de i alt 1,7 mia. EUR) og 144,8 mio. EUR til bekæmpelse af forurening (12,4 % af i alt 1,7 mia. EUR). 561,2 mio. EUR af udgifterne på miljøområdet blev tildelt beskyttelse af biodiversitet og landskaber (48 % af de i alt 1,7 mia. EUR). I perioden 2012-2016 var de samlede offentlige midler til miljøbeskyttelse på 5,8 mia. EUR¹³⁴.

De samlede udgifter (både private og offentlige) til miljøbeskyttelse i Danmark var i 2015 på 5,83 mia. EUR, et fald på 2,5 % fra 2013¹³⁵. 20,3 % af disse betalinger kom fra den offentlige sektor (gennemsnittet i EU er på 26,3 %), og 45,9 % kom fra erhvervslivet.

75-100 % af grønne infrastrukturinitiativer (som f.eks. skovrejsning, kulstofvådområder og vådområder) finansieres gennem ELFUL-foranstaltninger (se ovenfor). Andre initiativer såsom levende hegn finansieres fuldt ud nationalt.

¹²⁹ Den Europæiske Investeringsbank, 2017 – rekordår i Danmark, 2018.

¹³⁰ EIB-Gruppen omfatter investeringer og lån fra EIB og EFSI.

¹³¹ EIB, Danmark og EIB, 2018.

¹³² Den Europæiske Investeringsbank, EFSI-projektort.

¹³³ Eurostat, General Government Expenditure by function, 2018.

¹³⁴ Eurostat, General Government Expenditure by function, 2018.

¹³⁵ Eurostat, National expenditure on environmental protection by institutional sector.

5. Styrkelse af miljøforvaltningen

Oplysninger, offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse

Borgere kan beskytte miljøet mere effektivt, hvis de kan stole på de tre "søjler" i Århus-konventionen:

- i) adgang til oplysninger
- ii) offentlig deltagelse i beslutningsprocessen samt
- iii) adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Det er af afgørende betydning for offentlige myndigheder, at miljøoplysninger formidles effektivt¹³⁶. Offentlig deltagelse giver myndigheder mulighed for at træffe beslutninger, der tager hensyn til offentlighedens bekymringer. Adgang til klage og domstolsprøvelse er en række garantier, der giver borgere og NGO'er mulighed for at benytte de nationale domstole til at beskytte miljøet¹³⁷. Dette omfatter retten til at anlægge sager ("søgsmålskompetence")¹³⁸.

Miljøoplysninger

I Danmark bliver miljøoplysninger leveret af en række forskellige organisationer. Dette har medført en række onlineportaler, som i ringe grad er indbyrdes forbundne – hver onlineportal har sin egen identitet og fremgangsmåde. Den officielle portal, Danmarks Miljøportal, (www.miljoportal.dk) henvender sig udtrykkeligt til forskellige typer af brugere. Miljøstyrelsen dækker en lang række miljøemner på sin portal (mst.dk). Danmarks Styrelse for Dataforsyning og Effektivisering vedligeholder en metadatatportal, der er i overensstemmelse med INSPIRE (geodata-info.dk).

Adgang til miljøoplysninger er nemmere for visse miljømæssige emner. Der er for eksempel mange tilgængelige oplysninger om luftkvalitet, hvorimod der er færre tilgængelige oplysninger om andre områder. Selv om den danske regering har oprettet en officiel central portal om miljødata, indeholder den ikke Danmarks samlede offentligt tilgængelige oplysninger: brugeren skal stadig søge efter visse data på Miljøstyrelsens

¹³⁶ Århus-konventionen, direktivet om offentlig adgang til miljøoplysninger 2003/4/EF og INSPIRE-direktivet 2007/2 udgør til sammen retsgrundlaget for udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder og offentligheden. Denne EIR fokuserer på INSPIRE.

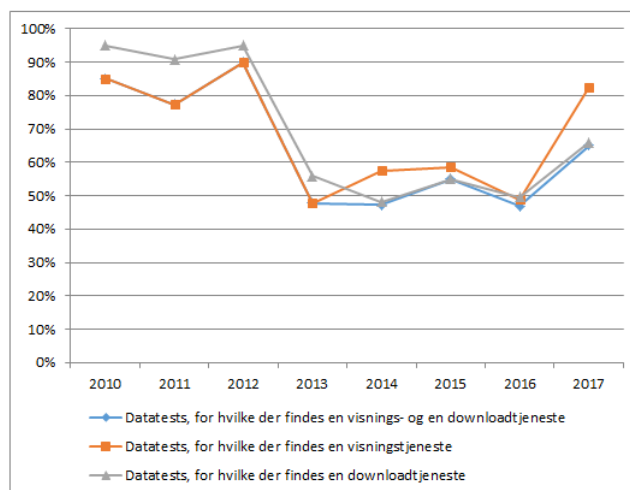
¹³⁷ Garantierne er beskrevet i Kommissionens meddelelse om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, [EUT L 275 af 18.8.2017](#) og en tilhørende vejledning til borgerne.

¹³⁸ Denne EIR ser på, hvor gode medlemsstaterne er til at redegøre for adgangen til klage og domstolsprøvelse samt sagsanlæg over for offentligheden og andre større store hindringer for at anlægge sager vedrørende natur og luftforurening.

websted.

Der er plads til forbedringer med hensyn til Danmarks resultater vedrørende gennemførelsen af INSPIRE-direktivet. Resultaterne blev revideret på grundlag af gennemførelsesrapporten fra 2016¹³⁹ og de seneste overvågningsdata fra 2017¹⁴⁰. Danmark har gjort gode fremskridt hvad angår koordinering, datapolitikker, registrering af datasæt og dokumentation af data. Der er behov for yderligere bestræbelser på at gøre data tilgængelige via tjenester. Der er også behov for en større indsats (som er i gang) for at prioritere miljømæssige datasæt, navnlig dem, der er identificeret som geodatasæt af høj værdi for gennemførelsen af miljølovgivningen¹⁴¹.

Figur 23: Adgang til geodata gennem visnings- og downloadtjenester i Danmark (2017)

Offentlig deltagelse

Danmark har hovedsagelig reguleret offentlig deltagelse i beslutningsprocessen ved hjælp af den danske miljøvurderingslov og en række sektorspecifikke love. Planloven indeholder også bestemmelser, der regulerer inddragelse af offentligheden i lokalplanlægningen. Disse bestemmelser kræver høring af interessenter; offentliggørelse af planer med tid til at rådføre sig forinden; minimumsvarighed af høringsperioder; behandling af input og offentliggørelse af kommentarer samt revisioner. Eurobarometeret fra 2017¹⁴² viser, at

¹³⁹ INSPIRE DK country sheet 2017.

¹⁴⁰ INSPIRE, [Monitoring dashboard](#).

¹⁴¹ List of high value spatial data sets.

¹⁴² Europa-Kommissionen, [Special 468 Eurobarometer](#), "Attitudes of European citizens towards the environment", 2017.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

der i Danmark er stor enighed (88 % af respondenterne) om, at en enkeltperson kan spille en rolle i beskyttelse af miljøet. Denne procentdel er stort set uændret i forhold til 2014.

Adgang til klage og domstolsprøvelse

Danmark giver klare, brugervenlige oplysninger til offentligheden om retten til adgang til klage og domstolsprøvelse. Disse oplysninger er tilgængelige gennem Miljø- og Fødevareklagenævnets websted, et fælles websted, der er oprettet af to statslige organer, Miljø- og Fødevareklagenævnet og Energiklagenævnet. Danmark har forholdsvist liberale rettigheder vedrørende søgsmålskompetence, som gør det muligt for enkeltpersoner og/eller NGO'er at indbringe sager om både natur og luftforurening for domstolene.

Prioriteret foranstaltning 2019

- Bedre adgang til geodata og -tjenester ved at knytte landespecifikke INSPIRE-portaler tættere sammen, kortlægge og dokumentere alle geodatasæt, der kræves til gennemførelse af miljølovgivningen og som minimum at stille oplysningerne og dokumentationen til rådighed "som de er" for andre offentlige myndigheder og offentligheden via de digitale tjenester, der er omtalt i INSPIRE-direktivet.

Overholdelse af reglerne

Overholdelse af miljøreglerne omfatter alt det arbejde, som offentlige myndigheder udfører for at sikre, at industrier, landbrugere og andre opfylder deres forpligtelser til beskyttelse af vand, luft og natur samt affaldshåndtering¹⁴³. Dette omfatter støtteforanstaltninger, der iværksættes af myndighederne, som f.eks.:

- i) styrkelse af overholdelse af miljøbestemmelser¹⁴⁴
- ii) inspektioner og anden kontrol, som de udfører, dvs. overvågning af overholdelse¹⁴⁵ samt
- iii) de foranstaltninger, som de træffer for at stoppe overtrædelser, pålægge sanktioner og kræve udbedring af skader, dvs. håndhævelse¹⁴⁶.

Borgervidenskab og klager giver myndigheder mulighed for bedre at målrette deres indsats. Miljøansvar¹⁴⁷ sikrer, at forureneren betaler for at afhjælpe en skade.

¹⁴³ Begrebet er nærmere beskrevet i meddelelsen om "EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet" COM(2018) 10 og det tilhørende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SWD(2018)10.

¹⁴⁴ Denne EIR fokuserer på støtte til landbrugere i deres overholdelse af lovgivningen om natur og nitrat.

¹⁴⁵ Denne EIR fokuserer på inspektioner af større industrianlæg.

¹⁴⁶ Denne EIR fokuserer på adgangen til data om håndhævelse og koordinering mellem myndigheder for at bekæmpe miljøkriminalitet.

¹⁴⁷ [Direktiv 2004/35/EF](#) danner rammen.

Fremme og overvågning af overholdelse

Landbrugere får onlineoplysninger om, hvordan de overholder deres forpligtelser vedrørende nitrater og naturen. Kvaliteten af disse oplysninger er en indikator for, hvordan myndighederne aktivt fremmer overholdelse på områder, hvor der er store mangler i gennemførelsen. Der er detaljerede tilgængelige oplysninger på dansk for landbrugere om deres forpligtelser, når de anvender gødning og lagrer gylle i nitratfølsomme områder¹⁴⁸. Der er også onlineoplysninger på dansk til landbrugere om deres naturforpligtelser¹⁴⁹.

Større industrianlæg kan udgøre alvorlige forureningsrisici. Offentlige myndigheder er forpligtet til at have planer om inspektion af disse anlæg og til at stille de individuelle inspektionsrapporter til rådighed for offentligheden¹⁵⁰. Danmark offentliggør både planer¹⁵¹ og rapporter¹⁵² online.

Borgervidenskab og klagebehandling

Inddragelse af offentligheden gennem borgervidenskab kan fremme viden om miljøet og hjælpe myndighederne i deres arbejde. Projektet "Biodiversitet Nu"¹⁵³ anvender frivillige borgere til at spore biodiversitet i Danmark ved hjælp af en mobil app. Tilgængeligheden af klare oplysninger online om, hvordan man indgiver en klage, er en indikator for, hvor lydhøre myndigheder er over for klager fra offentligheden. Danmark forklarer tydeligt over for offentligheden, hvordan man indgiver klager over miljøproblemer, f.eks. på borgerportalerne for forurening¹⁵⁴, landbrug og forurening¹⁵⁵, støj¹⁵⁶ og affald¹⁵⁷.

Håndhævelse

Når der under overvågningen bliver registreret problemer, kan en række reaktioner være hensigtsmæssige. Den danske regering stiller rapporter til rådighed, der giver et overblik over anvendelsen af administrative advarsler og anvendelse af sanktioner¹⁵⁸. Den offentliggør også statistikker om miljøkriminalitet¹⁵⁹.

¹⁴⁸ Miljø- og Fødevareministeriet, [Gødningsplan](#).

¹⁴⁹ Miljø- og Fødevareministeriet, [Beskyttelse af Natura 2000-områderne](#).

¹⁵⁰ Artikel 23 i [direktiv 2010/75/EU](#).

¹⁵¹ Miljø- og Fødevareministeriet, [Den fælles kontrolstrategi – kontrol baseret på tillid](#), 2017.

¹⁵² [Miljøministeren og KL's aftale om minimumsfrekvenser for samlede tilsyn med virksomheder og landbrug](#).

¹⁵³ [Projekt Biodiversitet Nu](#).

¹⁵⁴ Borger, [Industri og forurening](#).

¹⁵⁵ Borger, [Landbrug og forurening](#).

¹⁵⁶ Miljø- og Fødevareministeriet, [Hvem kan jeg klage til?](#)

¹⁵⁷ Borger, [Affald](#).

¹⁵⁸ Miljø- og Fødevareministeriet, [Digital MiljøAdministration](#).

¹⁵⁹ Danmarks Statistik, [Domme](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

Der er dog ikke offentliggjort oplysninger om reaktioner på overtrædelser af krydsoverensstemmelsesreglerne vedrørende nitrater og natur.

Håndtering af affald, kriminalitet i forbindelse med vilde dyr og anden miljøkriminalitet er særligt udfordrende. Det kræver et tæt samarbejde mellem inspektører, toldmyndigheder, politi og anklagere. Efter en rapport fra 2011 fra Miljøstyrelsen om vejledning til at styrke samarbejdet mellem de enkelte organer¹⁶⁰, udarbejdede Rigsadvokaten en vejledning om retsforfølgning af miljøkriminalitet. Formålet med denne vejledning er at koordinere politiets, de relevante tilsynsmyndigheders og anklagemyndighedens rolle¹⁶¹.

Danmarks konsekvente gennemsigthedskultur inden for overholdelse af miljøregler kan betragtes som et eksempel på god praksis.

Miljøansvar

Miljøansvarsdirektivet opstiller en ramme, der bygger på princippet om, at "forureneren betaler", med henblik på at forebygge og afhjælpe miljøskader. Revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne 2017 fokuserede på bedre oplysninger om miljøskader, finansiel sikkerhed og retningslinjer. Kommissionen indsamler fortsat dokumentation om fremskridt på andre områder.

Prioriterede tiltag i 2019

- Bedre informering af offentligheden om fremme af overholdelse, overvågning og håndhævelse.
- Yderligere skridt til at tilskynde forsikringsbranchen til at videreudvikle og forenkle forsikringsinstrumenter, der dækker miljøskader i henhold til miljøansvarsdirektivet.
- Bedre finansiel sikkerhed for ansvar samt vejledning om miljøansvarsdirektivet samt offentliggørelse af information om miljøskader.
- Offentliggørelse af oplysninger om resultatet af håndhævelsesforanstaltninger og om opfølgning af konstaterede overtrædelser af krydsoverensstemmelse vedrørende nitrater og natur.

Effektiviteten af miljøforvaltninger

Dem, som beskæftiger sig med gennemførelsen af miljølovgivning på EU-plan og på nationalt, regionalt og lokalt plan, skal have den viden, de redskaber og den kapacitet, der er nødvendig til at sikre, at lovgivningen og forvaltningen af håndhævelsesprocessen leverer de tilsligtede fordele.

¹⁶⁰ Miljøministeriet, [Kommunernes, miljøcentrenes og politiets håndhævelse af miljølovgivningen](#), 2011.

¹⁶¹ [Miljø - Behandling af sager om overtrædelse af miljølovgivningen](#).

Administrativ kapacitet og kvalitet

Statslige, regionale og lokale myndigheder skal være i stand til at udføre deres egne opgaver og arbejde effektivt sammen med hinanden inden for et system med forvaltning på flere niveauer.

For at sikre en effektiv miljøforvaltning skal miljøforvaltninger have medarbejdere med relevant administrativ og teknisk viden samt færdigheder. Med revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne i 2017 har Kommissionen indført TAIEX-EIR P2P som et nyt instrument, der letter peer-læring mellem eksperter fra medlemsstaternes miljømyndigheder.

Danmark har deltaget i en række TAIEX-EIR P2P-arrangementer, hvoraf nogle er beskrevet nedenfor.

- Den 24.-25. september 2018 aflagde eksperter, der arbejder med kommunal affaldshåndtering i Danmark, et TAIEX-EIR P2P-studiebesøg i Belgien. Formålet med besøget var at lære om netværk til affaldsforebyggelse, genbrug af affald, reparation af affald og genanvendelse af affald i belgiske regioner og kommuner.
- Eksperter fra de kompetente myndigheder i Nederlandene og Danmark delte deres erfaringer fra netværket mellem kompetente myndigheder i nordiske og baltiske lande om EU's tømmerforordning (EUTRCA) på en TAIEX-EIR- peer-to-peer-workshop i 2018. Formålet med workshoppen var at styrke samarbejdet mellem de kompetente myndigheder fra otte EU-medlemsstater i Middelhavsområdet for at forbedre og harmonisere gennemførelsen af EU's tømmerforordning i Middelhavsområdet.
- TAIEX-EIR P2P-workshoppen blev afholdt i Bratislava den 2.– 3. juli 2018. Eksperter fra Slovakiet, Ungarn, Tjekkiet, Estland, Letland, Litauen, Tyskland, Belgien, Polen, Irland, Det Forenede Kongerige, Danmark og Bulgarien deltog i workshoppen. På workshoppen udvekslede eksperter viden og erfaringer om effektive foranstaltninger og god praksis med hensyn til at reducere emissioner fra boligopvarmning.

Samordning og integration

Som nævnt i EIR 2017 giver gennemførelsen af direktivet om vurdering af indvirkningerne på miljøet (VVM) som ændret ved direktiv 2014/52/EU¹⁶² lande mulighed for at strømline deres lovgivningsramme om miljøvurderinger.

Danmark overholdt ikke fristen i maj 2017 for fuld gennemførelse af VVM-direktivet og direktivet om strategisk miljøvurdering i en ny miljøvurderingslov

¹⁶² [Direktiv 2014/52/EU](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

(VVM-lov). Danmark har dog nu fuldt ud gennemført det reviderede direktiv.

Kommissionen opfordrer til at strømline miljøvurderinger for at reducere dobbeltarbejde og undgå overlapninger i miljøvurderinger for projekter. Strømlining er med til at reducere unødvendige administrative byrder. Det fremskynder også beslutningstagning, uden at det går ud over kvaliteten ved miljøvurderingsproceduren¹⁶³. Danmark har indført en forenklet procedure til vurderinger i henhold til VVM- og habitatdirektivet.

Tilpasning, reformdynamik og innovation (e-forvaltning)

Danmark klarer sig rigtig godt inden for digitale offentlige tjenester. Landet er en frontløber blandt EU-landene med hensyn til digitale offentlige tjenester med en score på 73,2/100 baseret på Europas digitale statusrapport 2017, hvilket er højere end EU-28-gennemsnittet (57,5/100)¹⁶⁴. I DESI-rapporten 2018 var Danmarks score på 73 ud af 100 digitale offentlige tjenester, hvilket er højere end EU-gennemsnittet på 58¹⁶⁵.

Med hensyn til åbne data har Danmark i det seneste år fortsat sine betydelige fremskridt (efter lanceringen af en ny platform). Takket være en høj score i fuldstændigheden af onlinetjenester (94 ud af 100)¹⁶⁶ giver Danmark sine borgere en god og brugervenlig ramme til e-forvaltningstjenester.

Mulighed for effektiv brug af midler og finansiering

De danske myndigheder, på nationalt og regionalt plan, har gode erfaringer med forvaltningen af EU-finansiering, og der opstod ingen større problemer i denne henseende.

Prioriteret foranstaltning 2019

- Danmark kan generelt forbedre sin miljøforvaltning yderligere (f.eks. gennemsigtighed, inddragelse af borgere, overholdelse og håndhævelse af regler samt administrativ kapacitet og koordinering).

Internationale aftaler

EU-traktaterne kræver, at EU's miljøpolitik fremmer foranstaltninger på internationalt plan for at løse regionale og globale miljøproblemer.

¹⁶³ Kommissionen har i 2016 udsendt en vejledning om oprettelse af samordnede og/eller fælles procedurer, der både er underkastet vurderinger i henhold til VVM-direktivet, habitatdirektivet, vandrammedirektivet og direktivet om industrielle emissioner, EUT C 273 af 27.7.2016, s. 1.

¹⁶⁴ Europa-Kommissionen, [Europas digitale statusrapport 2018 – Landeprofil for Danmark](#), s. 10.

¹⁶⁵ Europa-Kommissionen, [Indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund 2018, digitale offentlige tjenester](#).

¹⁶⁶ Europa-Kommissionen, [Europas digitale statusrapport 2018 – Landeprofil for Danmark](#), s. 10.

EU er forpligtet til at styrke miljølovgivningen og gennemførelsen af den på globalt plan. Den støtter derfor fortsat processen vedrørende den globale miljøpakt, der blev iværksat af de Forenede Nationers Generalforsamling i maj 2018¹⁶⁷. EIR er et af redskaberne til at sikre, at medlemsstaterne går foran med et godt eksempel ved at overholde EU's miljøpolitikker og lovgivning samt internationale aftaler. Danmarks resultater med hensyn til undertegnelse og ratificering af multilaterale miljøaftaler er blandt de bedste i EU.

Skove: EU's tømmerforordning (EUTR)¹⁶⁸/forordning om retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT)¹⁶⁹

I Danmark er et relativt stort antal medarbejdere beskæftiget med gennemførelsen og håndhævelsen af EU's tømmerforordning.

Fra marts 2015 til februar 2017 planlagde og gennemførte Danmark tilsyn med virksomheder, der bringer indenlandsk tømmer i omsætning i EU. I samme periode gennemførte Danmark 98 tilsyn med virksomheder, der importerer tømmer. Det er 145 % flere tilsyn end Danmark oprindeligt havde planlagt at gennemføre i starten af denne periode. Disse tal er lave i forhold til antallet af virksomheder i Danmark, der bragte tømmer i omsætning på EU's marked for første gang i samme periode¹⁷⁰. Danmark gennemførte et tilsyn med tømmerforhandlere i hele den toårige periode.

Danmark udstedte det højeste antal sanktioner for importeret tømmer med udstedelse af sanktioner i næsten 60 tilfælde. Disse sanktioner omfattede afhjælpende foranstaltninger, der førte til sanktioner og retssager. Desuden har Danmark arbejdet for at forbedre kvaliteten af tilsyn og due diligence-ordninger. Dette har omfattet deltagelse i uformelle møder i tredjelande og studierejser. Danmark har også udarbejdet en vejledning om EU's tømmerforordning til skovejere¹⁷¹.

Artikel 12 i EU's tømmerforordning pålægger medlemsstaterne at samarbejde indbyrdes og med tredjelande for at gennemføre forordningen. Danmark meddelte, at det havde udvekslet oplysninger og modtaget teknisk bistand fra offentlige institutioner uden for Danmark, ud over samarbejde med nationale

¹⁶⁷ FN's Generalforsamlings resolution 72/277 og [organisationssessionen i ad hoc-arbejdsgruppen med åben deltagerkreds \(Organizational session of the ad hoc open-ended working group\)](#).

¹⁶⁸ Forordning (EU) nr. 995/2010.

¹⁶⁹ Forordning (EF) nr. 2173/2005.

¹⁷⁰ På grundlag af data fra toldvæsenet blev det anslået, at 28 000 danske operatører bragte indenlandsk tømmer i omsætning i EU, og at 2 800 importerede tømmer.

¹⁷¹ Miljø- og Fødevarerministeriet, [Vejledning til danske skovejere om EU's Tømmerforordning \(EUTR\)](#), 2016.

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

toldmyndigheder samt nationale CITES-organer, regionale organer og andre statslige organer.

Genetiske ressourcer: Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig fordeling af de fordele, der opstår ved udnyttelse af disse ressourcer (ABS)¹⁷²

EU's ABS-forordning gennemfører i EU-retten i de obligatoriske overholdelsesforanstaltninger i henhold til Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer. Danmark er part i Nagoyaprotokollen, siden protokollen trådte i kraft den 10. oktober 2014. Danmark har udpeget kompetente myndigheder og indført sanktioner for overtrædelser af EU's ABS-forordning. Danmark har endnu ikke forelagt en due diligence-erklæring, og der er ikke pålagt nogen sanktioner. Danmark har dog en plan for gennemførelse af kontroller af brugernes overholdelse og har påbegyndt inspektioner vedrørende brugernes overholdelse. I slutningen af 2017 forelagde Danmark sin første rapport for Kommissionen om gennemførelsen af EU's ABS-forordning.

International handel med vilde dyr: Konventionen om international handel med udryddelsestruede dyr og planter (CITES)¹⁷³

I overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastsat i grundforordningen¹⁷⁴, som gennemfører de vigtigste forpligtelser i konventionen om international handel med udryddelsestruede dyr og planter (CITES) i EU-retten, har Danmark etableret relevante nationale myndigheder og behandler regelmæssigt dokumenter vedrørende (anmodninger om) import, (gen)eksport og handel inden for EU. Rapporter om beslaglæggelse af ulovlige forsendelser af vilde dyr (navnlig dem, der hver sjette måned indberettes til TRAFFIC i henhold til aftalen med Kommissionen, og dem som er udveksles via platformen EU-TWIX) viser toldmyndighedernes aktiviteter.

Bæredygtig udvikling og gennemførelse af FN's mål for bæredygtig udvikling

Bæredygtig udvikling forbinder miljø-, social- og økonomipolitik i en sammenhængende ramme og bidrager derfor til gennemførelse af miljølovgivningen og -politikker.

I 2009 offentliggjorde den danske regering sin seneste nationale strategi for bæredygtig udvikling. De subnationale forvaltningsniveauer blev hørt ved udarbejdelsen af dokumentet. Kommuner har deres egne strategier for bæredygtig udvikling, der er obligatoriske i henhold til planloven. Der er imidlertid ikke nogen

direkte forbindelse mellem disse strategier og den nationale strategi.

I 2017 offentliggjorde regeringen en handlingsplan for gennemførelse af FN's mål for bæredygtig udvikling¹⁷⁵. Handlingsplanen indeholder 37 konkrete (primært) nationale mål, der i vid udstrækning er målbare og kvantificerbare. Dette giver mulighed for systematisk statusopgørelse og evaluering af fremskridt, men den indeholder ikke nogen nærmere bestemt finansiering for gennemførelsen af FN's mål for bæredygtig udvikling. Danmark overvejer allerede nye lovgivningsforslag med hensyn til virkningerne for økonomien, miljøet og ligestilling mellem kønnene. Regeringen støtter en sammenhængende politik for bæredygtig udvikling, og ministerierne skal indarbejde bæredygtig udvikling i deres politikudformning¹⁷⁶. Som led i handlingsplanen for at gennemføre verdensmålene vil regeringen i fremtiden vurdere konsekvenserne af ny lovgivning og større initiativer for verdensmålene for bæredygtig udvikling i tilfælde af en betydelig virkning.

Finansministeriet har ansvaret for koordinering af den nationale gennemførelse af verdensmålene for bæredygtig udvikling og regeringens handlingsplan. Det er imidlertid ministerierne, der har ansvaret for at indarbejde verdensmålene for bæredygtig udvikling i deres politik. Udenrigsministeriet har ansvaret for verdensmålene for bæredygtig udvikling i FN-regi og i andre internationale fora. Det har også ansvaret for gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling i dansk udenrigs-, sikkerheds-, handels- og udviklingspolitik.

Gennemførelsen af handlingsplanen og bæredygtig udvikling generelt finansieres af de budgetbevillinger, der er godkendt af Folketingets under forhandlingerne om finansloven for det kommende finanslovsår. Regeringen vil fortsat afsætte 0,7 % af bruttonationalindkomsten til officiel udviklingsbistand for at fremme gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling. Regeringen har også givet tilsagn om at mobilisere betydelige ressourcer i udviklingslandene og har i 2017 lanceret en fond for verdensmålene for bæredygtig udvikling¹⁷⁷. Denne fond vil kombinere offentlige og private midler for at mobilisere privat kapital med henblik på opfyldelse af verdensmålene for bæredygtig udvikling.

I 2017 udarbejdede en arbejdsgruppe under Nordisk Råd en rapport om de mest relevante verdensmål for bæredygtig udvikling og status for gennemførelsen af

¹⁷² Forordning (EU) nr. 511/2014.

¹⁷³ Europa-Kommissionen, [The European Union and Trade in Wild Fauna and Flora](#).

¹⁷⁴ Forordning (EF) nr. 338/97.

¹⁷⁵ [Handlingsplan for FN's mål for bæredygtig udvikling](#).

¹⁷⁶ The Danish Government, [Report for the Voluntary National Review](#), 2017.

¹⁷⁷ UN City Copenhagen, [New DKK 4bn fund contributes to UN Sustainable Development Goals in developing countries](#).

Rapport om gennemførelse af miljøreglerne 2019 – Danmark

dem i de nordiske lande¹⁷⁸. Nordisk Råd tilskynder til integration af verdensmålene for bæredygtig udvikling i sit eget arbejde og på tværs af landene i regionen.

Efter offentliggørelsen af handlingsplanen i 2017 vil regeringen offentliggøre årlige statusrapporter om de 37 mål, som vil blive sendt til Folketinget. Hvert fjerde år erstattes statusrapporten af en mere omfattende statusrapport, som også omfatter initiativer til at nå verdensmålene for bæredygtig udvikling samt eventuelle ændringer af handlingsplanen¹⁷⁹. Danmark har i 2017 indsendt en frivillig national gennemgang af verdensmålene for bæredygtig udvikling til FN¹⁸⁰.

¹⁷⁸ [Norden og FN's 2030-mål.](#)

¹⁷⁹ The Danish Government, [Report for the Voluntary National Review, 2017.](#)

¹⁸⁰ The Danish Government, [Report for the Voluntary National Review, 2017.](#)